

Conexiuni

Noesnerland

Octombrie 2025

Poezie

0.1 Dumitru Alexandru Bar

0.1.1 Visătoare

Visătoare,
Ochii-n zare,
Păsărica-n colivie
Duce dorul libertății
Din păduri și din câmpie!

Visătoare,
Ochi în zare,
La fereastra ferecată
Păsărica duce dorul
De întinderea albastră.

Visătoare,
Ochi în zare,
Păsărica duce dorul
Cerului pătat cu stele
Și Luceafărul de seară.

Visătoare,
Ochi în zare,
Păsărica duce dorul...
Colivia cu zăvorul tras,
Taie dorul de plecare!

0.2 Dora Budăcean

0.2.1 Identitate

Mi-am închis identitatea
lângă fotografii îngălbenite,
într-o cutie cu capac;
nu mai folosește nimănui,
îmi sunt la fel de străină mie
cum le sunt și celorlalți,
cunoscuți sau necunoscuți,
mă privesc cu ochi
la fel de goi
cum mă privesc și ceilalți,
cunoscuți sau necunoscuți,
fără să mă știe,
fără să mă vadă,
ca pe un vid,
în care azi sau ieri la fel ca mâine sunt.

O pot găsi oricând,
identitatea mea,
închisă lângă fotografii
și scrisori îngălbenite,
legate cu o fundă roșie, într-o cutie cu capac.

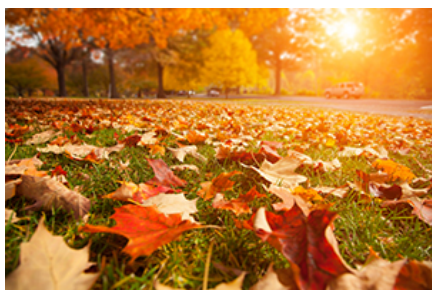
0.2.2 Când vine toamna

Copacii nu plâng,
frunzele cad oricum,
fără grabă, fără teamă,
fără să se-ntrebe dacă pământul le vrea.

Toamna se așază în mine cu pas molcom,
ca într-o femeie care știe
că nu mai trebuie să dovedească nimănui
frumusețea ei,
purtând eșarfă din amintiri pe care nu le
mai doare nimic.

Copacii nu plâng,
își țin ramurile goale
ca pe o rugăciune tăcută
pentru frunzele care au fost.

În colțul inimii mele,
unde vara încă respiră cald,
și dorul mai pâlpâie ca o candelă într-o bis-
erică fără pereți,
știu că sfârșitul nu e decât o altă culoare
care a învățat să cadă frumos.

0.3 Gina Cobârzan

0.3.1 GÂND DE TOAMNĂ

Trecem iar timpul e același
Același azi ne cuprinde
M-apăsă un gând peste creștet
Pășesc pe covorul cel veșted.
Se zbenguie vântul prin plete
Și gândul meu se desprinde
Il las să se-ascundă prin frunze
Și-l calc mai apoi în picioare
El tremură, striga și geme!
Și greu se desprinde de mine
Ești inutil în minte ști bine!
Rămâi printre frunzele toamnei
Te pierde prin ele de mine.
În minte-mi răsar albe șoapte
Culorile toamnei pastel
Mă prind în brațe ușor
E bine, e bine...
Și brațe de arbori îmi dau energie
Și tremur, zâmbesc, mă-nfior
Mi-e bine, mi-e bine...
Mi-e dor.
Mi-e dor de tot și de de toate
De clipa rămasă cu tine
De zilele albe senine
Mi-e dor de noi, de tine!

0.3.2 Uitare

Nu e ușor când pașii tăi
Se-ndreaptă spre apus
Nu e ușor când vorba ta

Mă caută prin minte,
 Nu e ușor când lacrima
 Izvor de dor fierbinte,
 Se zbate printre gene
 Să spună ce-n cuvinte
 Nu poți să ceri acum
 Și-aș vrea să fii, să zbori
 Te văd umblând în minte.
 Nu e ușor când zbaterea și suflul
 Se chinuie să iasă,
 Când vorba ta domoală
 Se caută-n cuvinte
 Nu mă uita te rog!
 Deși în chinul tău aș vrea
 Să uiți de tot, de toate,
 Pe mine doar nu mă uita
 Te rog, dacă se poate.
 Of doamne, mama mea!
 Ți-s anii grei și pasul tău
 Cât muntele de greu,
 Dar știu acum, tu nu cobori!
 Tu urci spre culmi înalte
 Și știe numai Dumnezeu
 Ce-i lacrima fierbinte.
 Mă iartă-acum tu draga mea
 Că nu pot fii tot ce aș vrea.
 Îl rog numai pe Dumnezeu
 Îl rog a ne-ajuta!
 Și-i mulțumesc celui mai sfânt,
 Că este lângă noi
 Și știu că fi-va tot mereu
 În drumul meu și-al tău.

0.4 Vasile Conioși-Mesteșanu

0.4.1 ..la soare

Am ieșit la soare
 ca o pereche nouă de ochelari
 care învață din mers
 noua realitate
 stânga și dreapta se joacă și-n nocturnă
 un fel de inter mercato sezonier
 nordul și sudul au busole diferite
 iar fiecare acord parental conține viraje put-
 ernice
 prevăzute cu simboluri
 am ieșit la soare ca un exercițiu de
 supraviețuire mundană
 scanat de camere lentile și oceli
 mergând înainte să-mi recuperez umbra
 pe care vântul o trecuse dincolo de gard
 285/2025

0.4.2 Trecerea

zilnică pe lângă adevăr
 ca o repetiție pentru ziua defilării
 încolonați în haine de paradă

să mergem înainte pe același traseu
învățat pe de rost de la ursitoare
bule diferite lovindu-se-n căști
amestecându-se-n rețea
întrecerea zilnică de pe bulevard
cu circulație oprită porumbei buimaci
mă jenează bocancul dar în bula mea e soare
și defilarea continuă până după colț
299/2025

0.5 Daniel Ioniță

0.5.1 insula cuvintelor de acasă

Am plecat de acasă demult,
de pe vremea cand aducerile aminte erau
mult prea fragede
și se sfărâmau ușor,
așa că s-au pierdut repede printre firele de
nisip ale timpului.
Am crescut, m-am înmulțit și am umplut
pământul
undeva departe, dincolo,
peste nouă mări și nouăzeci de țări.

Gândul de acasă se risipea ca ultimul fum
alungat de vântul jucăuș al lunii Mai
și, într-o zi, precum porumbelul lui Noe,
a zburat și n-a mai revenit.

Cândva târziu, după ani și ani, peste toate
acele țări,
și din mijlocul tururilor acelor mări
a început să se ridice o insulă,
mică la început, așa că nu i-am dat
importanță.

Dar din când în când am început să aud
dinspre ea,
seara târziu, după ce soția, copiii, nepoții
adromeau –
mai întâi încetișor ca un susur –
cuvinte stranii, singuratece și sfâșietoare —
*mamă, tată, durere, bucurie, iubire, inimă,
dor.*

Mai apoi au intrat în vorbă cu mine,
de pe țărmul acelei insule,
un cioban pe un picior de plai
și un prinț ce-ndrăgea vânătoarea —
ce doineau despre un tei,
sus pe un deal unde răsare luna ca o vatră
de jărat,ic,
de unde se mai aude încă și azi,
susurul anilor ce trec, ca nouri lungi pe
șesuri,
înspre regretul etern al fiecăruia
în tainicul minut când moare...

Mai spuneau de seceta ce-a ucis orice boare
de vânt
și pe fata prefacută-n căprioară —
martoră a unui testament iscat din
bube mucegaiuri și noroi,
care dintre galbenele file cânta despre
inima frântă a unui rigă spân.
Se vedea încă acolo pe țărm
aceeaș bancă unde stam
tâmplă fierbinte lângă tâmplă
în timp ce cuvintele zburau între noi
înainte și înapoi
înainte și înapoi...

Pe insula asta, mai zicea ciobanul,
de-atâtea zile aud plouând,
dar vine apoi primăvara-n balta renăscută
cu zile ce-amintirea le sărută —
până într-un târziu
când oamenii dispăreau tot mai mult,
devenind tot mai mici,
cât bobul de strugure, cât bobul de mazăre,
cât bobul de grâu...

Stam așa ca fermecat, privind și ascultând
împietrit,
dar mi-au spus deodată că e vremea rozelor
ce mor,
că diseară-i plecarea din insula mea —
trăsura de nuc mă așteaptă la scară.
Înainte să plec, i-am întrebat pe cioban și
pe prinț,
“ce-i cu insula asta, a cui e, de unde a apărut

așa
netam nesam, tocmai aici peste mări și
țări?”
E insula ta, mi-au răspuns.
E insula cuvintelor de acasă.

Dar cum de-a apărut așa de-odată,
tocmai aici, tocmai acum?
A fost aici cu tine, dintotdeauna,
înconjurată de păsărele mii și stele făclii.
Nu-i vina ta. Așa e scrisă nemilostiva lege
a firii.
Tu de abia azi ai descoperit-o.

0.6 Elena Mereuță

0.6.1 Ce libertate ca un cal sălbatic

Ce libertate ca un cal sălbatic,
n-o poate prinde o zăbală ?
ci opreste-n orologiul singuratic
fluturul meu cu alba lui năvală
Orașul Troia ar fi fost visat
de cal troian sălbatic, dar mai viu,
într-un oraș am plâns când m-am tăiat
în tristețea de Elenă, știu...
Zidurile străzii au umbrit
ceasul meu ca firul ierbii crud,
numai orașul nu a fost gândit,
de cal sălbatici, alergând...

0.7 Liviu Mircea

0.7.1 În liniștea de sub umbre

Prin gaura cheii nu trec nici copiii,
Nici umbrele lor și
Nici norocul de a sufla în fierbințeala isto-
riei.
Eu, în schimb, trec pe sub crini,
Mă îmbăt prin florile de salcâm și
Cred că sunt aproape unic
Dacă nu aş avea în amândoi ochii același
asfințit.
Într-un ochi trebuia să locuiești tu,
Tu adunată grămadă sub un înveliș subțire
de griji și spaime,
Cu teama că eu ajung acasă prea târziu sau
niciodată
Și cina pregătită pentru mine a hrănit o
nouă apocalipsă.
M-am dus singur în incubator
Și n-a ieșit nimic din mine, doar un oftat,
M-am resemnat văzând cum ies de sub fal-
durile timpului
Toate aceste mici jucării, cum ar fi viața,
moartea sau lutul,
Iar veșnicia e știrbă de un dinte și habar nu
are.
Acum stau pe terasă
Privind ziua drept în ochi
Mă întreb de ce oare te decolorezi atât de
incertă.
Prin gaura cheii trece iubirea, stai liniștită,
Tot ce vezi sau visezi e în siguranță acolo.
În joacă întorc galaxiile pe o parte și pe alta

Ca pe niște clătite
Și îți pot mărturisi înainte de-a ieși pe ușă
că
Zilnic se întâmplă să fiu altul,
Și fiecare dintre aceștia se umple de alte zile,
Tu nu vezi,
Nici ceilalți dinafară nu văd,
În liniștea de sub umbre fiecare vede ce vise
ază.

0.8 Ramona Onea

0.8.1 Praf și pulbere

Praf și pulbere,
Mă pierd în durere,
Mă chinuie viața
Și mă întreb:
Suspîn, ce pot să sper?!
Un mare eșec,
Ce este viața?
Dureri și plăceri.

Mă afund în lacrimi,
Se așterne noaptea.
Unde sunt acum?
Mai exist eu oare?
Plec spre nicăieri,
Mă rup în bucăți,
Cad și disper.

0.9 Ioan Pinte

0.9.1 curtea domnească și cancelaria judelui am proscris

curtea domnească și cancelaria judeului am
proscris
fanariote podoabe ișlicuri pedante și lecții
savante

am închis
o școală în aer liber cu păsări jivine
și ierburi comestibile
un lyceum în ținutul barbar am deschis' la
ce eram noi folositori în vremuri de
seară preabunule ioan
printre copişti și retori mincinoși am venit
în sandale romane pe via appia cu botanica
și poetica manualelor
înebunind sintaxa și morfologia gramaticilor
oh illyricum sacrum papebrochius
oh arta sanctorum hieronymus dincolo de
ape

dincolo de păduri dincolo de ținutul nostru
cu desaga maternă v-am trecut comple-
mente și verbe pronume și conjuncții

'pentru începutul românilor în dachia'
gura munților desfundînd urechea surzilor
desfundînd

fos și scrum pucioasă și aur
firul de iarbă spînzură între buze limba se
înverzește

se înroșește se bilbiie țipă vorbește
substantivele devin interjecții conjuncțiile se
sfîrtecă între adverbe lăcrimînd

la ce eram noi folositori în vremuri ca aces-
tea preabunule ioan
(plângerea preabunului ioan)
'un imperiu cu goarne și trîmbițe de alamă
aud
cu suflători plătiți să ne strige
să ne anunțe
să ne denunțe
vin apele dud răsplătiți
poporul nostru fără catalige
ție-ți vorbesc funie cannabis sativa
ție-ți vorbesc de sus din cîrlige'

(din volumul 'Frigul și frica', Editura Da-
cia, 1992, p. 8-9)

0.10 Cristina Mirela Rus

0.10.1 Ardem

Ne risipim ori nu pe-această lume?!
 Sau ardem iute, ca un foc de paie...
 Venim din neant și ne rostogolim înspre ge-
 nune?
 O, palid chip ce-a fost cândva o vâlvătaie....

Părerii de rău sau vise spulberate,
 Ce poposesc la geamul sufletului tău,
 Sau lacrimă de ceară ce arde tot în toate,
 Sau jertfa-n care Se-arde Însuși Dumnezeu?

Cu fiecare zi ce viața ni s-a dat,
 Murit-am noaptea iară, și-n zori vom învia
 Căci orice clipă nouă e-un dulce 'chin
 răbdat',
 Din vise și oftaturi se naște veșnicia.

0.11 Loredana Știrbu

0.11.1 Acolo nu era

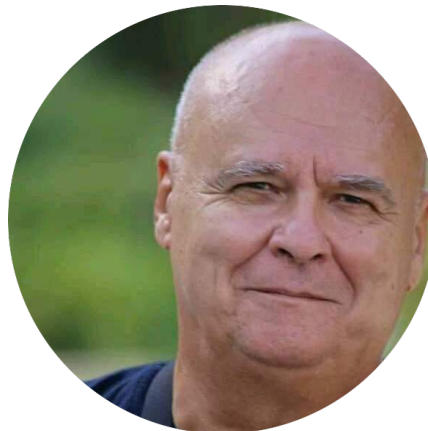
Acolo nu era nimic
 înainte să fii tu
 doar o liniște rece,
 ca o pajiște fără flori.
 Când ai apărut,
 a început să respire aerul,
 apele și-au amintit drumul,
 iar soarele a găsit din nou fereastra.
 Dintr-un fir de nisip
 ai crescut ca un munte,
 și lumea s-a strâns în jurul tău
 ca un copil în brațele mamei.
 Dintr-o aripă frântă
 s-a născut zborul,
 iar din tăcerea ta
 un cânt care nu se mai termină.

0.11.2 Bărbatul meu

Bărbatul meu deține o parte din mine,
 așa cum marea păstrează taina furtunii
 și păsările duc pe aripi dorul apelor.
 El nu știe că, atunci când mă privește,
 toate femeile din mine își țin răsufierea.
 E magic cum îmi răstoarnă lumea,
 cum îmi destramă liniștea
 și îmi așază visele pe umeri
 ca pe niște aripi de colibri.
 Doar un surâs al lui și înfloresc
 ca un copac atins de ploaie.
 Bărbatul meu are ochii verzi,
 verzi ca râurile care nu-și găsesc odihna,

verzi ca smaraldele ascunse sub ape,
verzi ca un blestem aruncat de zeițe uitate.
Uneori, în ei se aprind furtuni
și vânturile îmi sfâșie gândurile,
alteori, devin limpezi ca diminețile
în care iubirea e un lucru simplu
și lumea întreagă încapă într-o îmbrățișare.

0.12 Mircea Radu Zăgrean

0.12.1 De ziua zilei

De ziua ta pun muntii-n loc de mare
Si marea ti-o aduc la-împărtașit
Să-ti fie de lumină si culoare
Si valul ei sa-ti fie de iubit.
De ziua ta si stelele-s smerite
Si stau pe cer intr-un buchet de flori
Cu rochii de ciresi impodobite
Si sufletul cântării in viori.
Eu te sarut pe fruntea ta de zâna
Femeie botezată să iubesti
Cu flori de gingasie intr-o mână
In panjisti de fârgute să ne cresti.
De ziua zilei vreau să pun iubire
In calea ta să te păzesc de rău
Să mă imbrac in hainele de mire
Si tot ce sint să fie doar al tău.
De ziua ta să se deschidă toate
Si ușile închise de zăvor
Căci te iubesc mai mult decât se poate
Si fără tine nu mi-ar fi usor.
De ziua ta privim copilăria
Cu ochi de prunc si sufletul de nor
Femeie ce ne tine temelia
Să fii ca apa vie de izvor!
Nu doar de ziua zilei te iubim
Purtăm parfumul tău de izbăvire
Si doar la pieptul tău de când ne stim

Proză

0.13 Remus Octavian Câmpean

0.13.1 Iubire de mucegai

În seara asta m-am îndrăgostit de cât s-a putut din tine. De stridentă indiferență din râsul tău când flirtezi, mândră că ești de neîubit.

M-am îndrăgostit, ca un uliu flămând, de ochii tăi voit voioși, râzând cot la cot cu privirea mea incapabilă de demnitate. De mișcările buzelor tale de nesărutat, așa îți inchipui.

Nu-ți poți imagina ce-mi închipui când îmi acopăr fața cu paharul, să-mi potolesc privirea, nu setea.

Ne-am măsurat o seară întreagă din vorbe și am uitat să te privesc ceva mai jos de tremurul pomeților. Măcar să fiu sigur, dintr-o privire, că ești... Ce prostie era să spun!

Cum să nu fii?
Ce ai putea fi altceva decât voluptuoasa rușine a iubirii de mucegai.

Netrăită, la îndemână, nedorită, ca un apus rece de octombrie ce râvnește să coacă un lan necules.

ROC / octombrie 2025

0.13.2 Râma de Pământ

Orașul vechi, când era mic, mic, era o pășune. În mijloc, se adunau râmele de pământ să joace teatru. Aveau dramele lor, reale. Că le oprimă oile care bătătoresc intenționat pășunea ca să nu mai poată ieși ele, râmele, la lumină. Că oamenii, călcând la întâmplare, le astupă lor, râmelor, găurile de aerisire, să le sufoce. Că păsările și-au schimbat intenționat dieta, la îndemnul unui influencer carnivor. Așa, într-o zi din copilăria orașului, râma cea mai lungă a zis: "trebuie să pavăm mijlocul pășunii cu piatră cubică" Așa s-a născut centrul vechi, în care oile, oamenii și păsările au construit de bună voie un teatru dramatic. Și s-a împământănit teatrul.

În centrul nou, repavat din memorie, obeliscul drept și vechi seamănă cu râma cea lungă care s-a gândit prima la teatrul dramatic. Primarul a chemat lumea la teatru de societate. Se joacă "Îngroparea morților", o piesă despre realizări. Angajații de la teatru, acum al orașului, au un scenariu clar de urmat: să nu lase niciun cub fără replică. Lumea strânsă în piață, ca la piață, nu știe pe ce calcă. Doamnele se plâng ca-și rup tocurele prin pavaj, copii bagă în gură chiștoacele dintre nervurile pieței, bărbații măsoară din priviri obeliscul. Primarul se-ntinde la vorbă. Actorii n-au replică.

Din neatenție, microfonul a ajuns pe jos. L-a înșfăcat o râmă cu ten "antiq carmin", ieșită de sub o piatră din vechea gardă. Atât de asemănătoare fiind cu obeliscul, râma a cuvântat cu autoritate: "Preiau, în numele părinților fondatori, conducerea teatrului". Primarul, neștiind cine este, a prezentat-o: "Surpriza de care vă vorbeam". Așa că râma a trecut la concluzii. "Sunt singura care are nume nepătat, păstrat corect : de pământ. Se poate scrie chiar cu literă mare: Râma de Pământ. De pe Pământ. Voi sunteți, fiecare în parte, oamnei, cai, mașini, râuri. Niciunul "de Pământ". Așa ca eu, acum, aici, în acest teatru, preiau responsabilitatea împământării.

Primarul a aplaudat și a numit-o pe loc director pământean al teatrului. Iar lumea s-a bucurat că a fost martora unui moment istoric. La final, compania

de salubritate a pus afișe ce anunțau excavarea pieței pentru lucrări la conducta septică. Vor urma luni cu mâl și râme de pe Pământ.

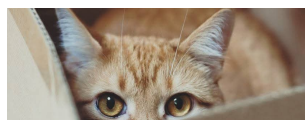
ROC / luna 10 / anul râmei

0.14 Dora Budăcean

0.14.1 Îl chema Schopenhauer

Cât l-am iubit? Nu pot face o comparație, pentru că, gândindu-mă acum în urmă, la cât și cum am iubit, și mai ales pe cine, iubirea pentru el nu am cu ce să o compar. Dar mai ales iubirea lui pentru mine nu am cu a cui să o compar. Era absolută. Avea un fel de a mă privi, de parcă mă întreba *Tu ai habar cât de mult te iubesc?!*

L-am găsit într-o seară de început de decembrie zgribulit într-un gard viu. Nu l-aș fi observat, nu mieuna, dar a ieșit puțin, cât să-l văd. Era galben, cu ochii de culoarea nisipului, mic și murdar. L-am pus în poșetă, aveam una în care încăpea un frigider, și am plecat spre un cabinet veterinar pe care îl știam aproape de locul unde locuiam.

- 'L-am găsit acum pe drum și mi-e milă să-l las acolo. Oare puteți să-l țineți aici?'

Nu intenționeam să-l iau cu mine. Eram într-o perioadă tulbure la serviciu și locuiam cu chirie, eram de altfel singura chiriașă și vecinii mă priveau ca pe o paria, într-un bloc cu oameni bătrâni și morocănoși. Și ciudați. Unul dintre ei, care era și cel mei înverșunat împotriva mea, cobora de la etajul trei în micul părculeț din fața blocului, urina la un

copac și urca înapoi în casă. Da.

Medicul, un băiat tânăr și care iubea ce face, s-a uitat la el, l-a sucit, l-a răsucit.

- Are palatinul spart, a zis. Cineva l-a lovit cu piciorul peste bot, probabil. Pot să îl tratez, o fac gratis, dar nu-l pot ține aici, nu am unde.

Cabinetul era într-o încăpere la stradă într-o casă mică și foarte veche.

A scos un carnet de sănătate pentru pisici și senin, cu pixul în mână, gata să scrie, m-a întrebat:

- Cum îl cheamă?

Am rămas cu gura căscată. Cum naiba să mă fi gândit să-i dau un nume?! Abia îl găsisem. Nici nu știam dacă este motănel sau nu, era cât palma mea și în niciun caz nu aveam de gând să mă procopsesc cu un pisic. Tocmai mă despărțisem de un câine și nu eram vindecată încă de durerea rămasă în urma lui.

- Schopenhauer, am spus seriosă.

Și a scris în carnetul acela, cu majuscule, SCHOPENHAUER.

Apoi a scris că este mascul, că s-a născut pe 19 noiembrie, așa a estimat el, că are două săptămâni, și că eu sunt proprietara lui. Cu detalii. L-a curățat, i-a făcut injecții, mi-a dat antibiotic, mi-a spus cum și când să i-l dau, mi-a spus ce anume să-i dau de mâncare și mi-a mai zis să vin mâine să-l vadă.

Lângă cabinet era o alimentară destul de mare, genul acela cu de toate, de unde am cumpărat conserve și nisip. Litieră nu am găsit, așa că am pus nisipul provizoriu într-o tavă de plastic. Aveam să cumpăr mâine de la magazinul destinat animalelor de companie, că era lângă serviciul meu. Primul lucru pe care l-a făcut a fost că s-a dus la litieră. Apoi a inspectat casa. Abia apoi a mâncat. A lins cuminte toată conserva. Îi era foame.

Nu eram obișnuită cu el și mă împiedicam de el

prin casă, stătea în picioarele mele. Și nu mieuna. Ajunsesem să cred că e mut. Seara, deși îi pregătisem un culcuș, a stat lângă pat și m-a privit. Și m-a privit. Și m-a tot privit. Nu mieuna. Ce era să fac?! A dormit cu mine în pat.

Tot nu intenționeam să-l păstrez. "Se înzdrăveneste, mi-am zis și îi dau drumul. E pisică, se descurcă aici". Cartierul avea un rând de case pe o parte a străzii.

Era iunie, cred, când am decis să îl eliberez. Am ieșit cu el în fața blocului și așteptam să plece. Nu mă simțeam prea confortabil că fac asta, dar mă gândeam că îi va fi mai bine să fie liber. Cu mine stătea mai mult singur în casă. Dar el se făcuse ghem, lipit de piciorul meu.

- Bine, am zis, eu plec în casă.

S-a întors, a luat-o la fugă pe scări și m-a așteptat la ușă.

Atunci am înțeles că el m-a ales pe mine.

Învățase ora la care vin acasă și mă aștepta în geamul de unde mă vedea venind pe alee. Era încă mic și uneori, sâmbăta, cu mine în casă, se urca pe geam și aștepta. Mergeam și îl mângâiam și atunci, cumva mirat, mă privea de parcă mă întreba "Cum, ești acasă?! Când ai venit?!" Și mi se cățara pe umăr.

Într-o zi l-am văzut alergând din bucătărie trăgând după el o pulpă de pui. Era mai mare decât el. O furase de pe masa din bucătărie, aseasonată gata, pregătită să fie gătită.

- Ce ai să faci cu ea? am râs.

Nu i-au mai crescut niciodată incisivii.

Și avea doar un canin.

În altă zi am ajuns acasă și toată camera era plină de pământ pe care îl scosese din ghiveciul unui curmal mare și frumos, ajungea până în tavan, la care țineam tare mult.

Îl promisem de la tata.

Trecuseră vreo două luni deja de când îl găsisem,

era mai mărișor, întârziase acasă, fusese ziua mea și mă sărbătorisem cu prietenii. Ca să mă pedepsească pentru așa obraznicie, a urinat în adidașii mei. În amândoi, ca să nu fie cu supărare.

Nu l-am certat niciodată, nu l-am bătut, dar când vedea că m-a supărat, fugea și se ascundea sub pat și nu mai ieșea o vreme. Și tropăia când fugea. Tot sub pat se ascundea când nu avea chef de oameni. Așa că îi pusesem un pătuț sub pat, pentru când voia să fie singur.

Dormea sub bradul de Crăciun și din când în când legăna, plictisit, câte un glob. Nu a dărmărit bradul niciodată.

Iubea freziile, orice cutie de carton, castraveții și ardeii, să doarmă iarna pe calorifer și ura aspiratorul cu toată ființa lui.

Dar cel mai mult îi plăcea să zacă la soare pe balcon o zi întreagă. Mă mutasem deja din blocul cu oameni ciudați, și aveam un balcon generos cu mult soare.

Mă aștepta la ușă când veneam acasă și mi s-a spus că se așeza acolo cu o jumătate de oră înainte de a sosi eu. Și nu mișca.

Noaptea, se cuibărea lângă mine, lipit de mine, își așeza capul pe umărul meu drept, așezându-se întins între mine și brațul meu, și sforăia. Nu torcea ca toți pisicii. Sforăia îngrozitor. Și nu mai mișca până mă trezeam eu.

Când plângeam, că se mai întâmpla, chiar dacă se întâmpla uitându-mă la un film, apărea în viteză de oriunde era, sărea lung și se oprea la doi centimetri de fața mea, mă privea fix în ochi și-mi "vorbea". Scotea tot felul de sunete scurte și pe mai multe tonalități, blânde și menite să mă liniștească, mă atingea cu lăbuța moale, fără gheare, pe obraz, îmi lingea cu limba lui aspră lacrimile și nu se lasă până nu râdeam. Apoi mi se cuibărea covrig în brate. Și nu mieuna. Niciodată.

Într-o zi l-am văzut cum se uita la canapeaua unde mai dormea peste zi când era bine dispus, dar nu putea sări, nu-l mai ajutau picioarele din spate. L-am luat în brațe, l-am așezat în locul lui favorit

pe canapea și a adormit cu un oftat.

A mai trăit patru luni din momentul acela, cu tot efortul meu și al medicilor. Dar nu s-a chinuit. Reușea uneori chiar să sară pe canapea. Dar mai rar. Seara, când mergeam la culcare, aștepta cuminte lângă pat să-l iau în brațe, se așeza lângă mine în poziția lui preferată, își punea lăbuța pe obrazul meu și sforăia liniștit.

În dimineața aceea de 30 septembrie, acum zece ani, a stat cu mine în baie până m-am spălat, cum făcea în fiecare dimineață, apoi în cameră până m-am îmbrăcat, m-a condus la ușă când am plecat, ca de fiecare dată, s-a dus în pătuțul lui de sub pat și, în liniște, a adormit pentru totdeauna. Avea șaptesprezece ani.

Și eu încă îl aștept să vină să se cuibărească lângă mine și să sforăie ca un tractor, sau să apără ca o săgeată de nicăieri când plâng, să-mi vorbească până mă linstesc, să mă privească așa cum o făcea. O noapte măcar. O dată măcar. O oră măcar. Cinci minute. Pentru că ar trebui să știe cât îmi este de dor de el.

0.14.2 O zi obișnuită

Ceasul sună la ora șase. Marin se spală, se îmbracă, își alege o cravată, și-o potrivește sub gulerul perfect călcat al cămășii și zâmbi mulțumit privind-se în oglindă. Pași în bucătărie cu aceeași față de om preocupat și grăbit pe care o afișa de fiecare dată. Ca într-o zi obișnuită.

- Bună dimineața! Da' ce te-ai gătit așa?, întreabă Nela râzând.

O fulgeră cu privirea.

- Cafeaua, zise.sec

Nela îi turnă cafeaua în ceașcă și mâna îi tremura de cum se abținea să nu râdă.

- Îmi spui și mie ce este de râs?

Și în exact momentul acela își aminti că era prima zi din viața lui de pensionar. Brusc se simți străin în propria viață. Zilele lui nu vor mai avea margini, timpul se va lăsa peste el ca o pătură groasă, strivindu-l încet, puțin câte puțin, până îl va face una cu pământul. Și, dintr-odată, se simți bătrân. Se înfioră. Mormăi ceva ininteligibil și sorbi din cafea.

Aseară fusese petrecera de pensionare. Poate de aceea îl dureau capul în halul ăsta de dimineață. Petrecerea a fost frumoasă. Doar că lui nu-i venea încă să creadă că se pensiona. L-a urmărit cu privirea toată seara pe Ionuț, băiatul acela, care îi lua locul. Râdea și vorbea degajat cu subalternii lui. Ai lui! E drept, ținuse un speech frumos, plin de elogii la adresa lui Marin. Ca la carte. Dar lui i se păru fals. I se citea pe față lipsa de emoție.

E un copil, se gândi. Bine, are o grămadă de

diplome, tot felul de cursuri, mă rog, știu cum le-a obținut, dar nu are cum să aibă experiență. Experiența se acumulează în timp.

Eu de treizeci de ani sunt în funcția asta, știu tot ce mișcă în instituție, asta este experiența.

Erau atâtea lucruri pe care nu apucase să i le spună lui Ionuț. Nici nu intenționase să o facă. De fapt, Ionuț îi spusese că se va descurca. În ultimele luni stătuse mai mult în preajma lui, ca să îi predea, vezi doamne, dar mucosul ăla nu părea interesat. Începuse chiar să se poarte ca un șef. De față cu el. Da, asta l-a deranjat teribil. El încă nu plecase. Dar a tăcut. Ionuț era fiul secretarului de stat, știa asta de când venise. Nu-l plăcuse de la bun început. Era arogant și tupeist.

Încă de la primele întâlniri îl contrazisese de față cu toată lumea. Ba chiar în una din dăți îi spusese că este obtuz, că lumea a evoluat, că vârsta nu este neapărat un atribut atunci când se pune problema de a lua decizii bune. 'Oricum, își zise, măcar a avut bunul simț să nu mă înlocuiască înaintea de a mă pensiona'.

'Uite, își aminti, mucosul ăsta de Ionuț este de aceeași vârstă cu Ștefan al meu. Mă rog, Ștefan e foarte deștept, seamănă cu mine, și-a făcut o carieră pe propriile lui forțe, nu ca Ionuț, care a răzbit doar pentru că este odrasla unui secretar de stat.

- Un mucos cu aere, spuse printre dinți,

Își drese vocea.

- Merg să mă plimb, zise și se ridică agale de la masă.

- Ia-ți fular. E martie, dar este încă frig, strigă Nela.

-Vezi-ți, femeie, de cratițele tale, mormăi, și plecă grăbit.

Nela făcea parte din decorul casei pentru el. Nici nu o mai prea privea. Îmbătrânise, corpul îi semăna cu o buturugă, nu era nimic plăcut într-o

astfel de imagine, vorbea mult și fără rost și mai ales nu o putuse ierta niciodată pentru Petre. Se obișnuise să o vadă mereu acolo, dar prezența ei îl strângea de gât. De mult nu mai avea răbdare să o asculte.

Se pensionase înaintea lui, când se născuse Cezar, nepotul lor, fiul lui Ștefan. Nela mergea în fiecare zi să stea cu el, apoi să-l ia de la grădiniță, apoi de la școală; stătea cu el până veneau părinții acasă. Nela nici nu stătuse pe gânduri, s-a pensionat fără regrete. "Dacă nu eu, cine să aibă grijă de Cezar"? a zis. Părinții nurorii lor erau dintr-un sat din nordul țării, aveau gospodărie mare și munceau de dimineată până seara.

Plus că Nela pentru nimic în lume nu și-ar fi lăsat nepotul pe mâinile altcuiva. Abia așteptase să fie bunică. Bine, ea nici nu avusese un post de conducere. Lucrase într-un birou obscur, o simplă funcționară, nu ca el.

El rămăsese trei ani peste vârsta de pensionare, el era important pentru instituția aceea.

O iubise cândva pe Nela. Sau cel puțin așa îi plăcea să creadă. Când a cunoscut-o, era timidă și tăcută, și asta îi plăcuse cel mai mult la ea. Poate că asta însemna că o iubise.

Oricum, iubirea aceea fusese îngropată sub ani. Mai ales sub tăceri lungi.

Nu-i vorbise vreo trei ani după dimineata aceea. Deși, nu-i prea vorbise nici înainte. Nimic din ce îi spunea ea nu i se părea interesant de ascultat. Îl plictiseau palăvrăgelile ei, mereu aceleași. El venea obosit de la serviciu și nu-și dorea decât să se uite la știri în liniște. Nici măcar nu o mai auzea. Iar din dimineata aceea Nela a devenit doar un zgomot enervant, obositor pentru el, nimic mai mult. Copiii erau încă în școală, trebuia să le asigure un viitor, așa că a rămas.

În plus, nu avea de gând să dea explicații la serviciu.

În dimineata aceea, în graba lui către serviciu, nu întârziase niciodată în viața lui, se lovise cu piciorul de sertarul de jos al comodei, cel cu lenjeria de corp a Nelei, pe care ea îl uitase deschis. A tras nervos de

sertar și l-a scos cu totul afară. Îl durea rău piciorul. Și în fundul sertarului văzu niște scrisori legate cu o fundă galbenă. Le luă în mână, zâmbind, "Ia uite, zise", gândindu-se că sunt scrisorile lui de la începutul relației lor.

Da, își aduse aminte, o iubise.

Se uită mai atent și văzu pe plic scrisul lui Petre. Băgă scrisorile în servietă, puse sertarul la loc și plecă valvârtej din casă fără să îi răspundă Nelei la salut.

La serviciu a citit scrisorile, toate, cu fălcile încheștate de indignare.

Petre era prietenul lui de o viață. Îi murise soția. Dar copiii lor erau deja mari, pe picioarele lor, asta să fi fost acum vrei cincispezece ani.

A fost alături de el atunci, l-a susținut cât a putut. Nela îl invita la masă duminica, de sărbători. El le spusese tuturor la serviciu să îl lase pe Petre să-și trăiască durerea până își revine.

Adevărul este că datorită lui Petre ajunsese el în instituția aceea. Petre pusese o vorbă bună. Dar de atunci au trecut aproape patruzeci de ani și în tot timpul asta el dovedise cât este de capabil. Între timp Petre se căsătorise cu o văduvă și părea că duce o viață liniștită. Au fost la nunta lor. Nela era prietenă din tinerețe cu actuala soție a lui Petre, de fapt, ea le-a făcut cunoștință. Păstrasera aparențele. Nu se făcea să vadă lumea că se întâmplase ceva între ei. Se vizitau de sărbători.

Când a terminat de citit scrisorile, le-a legat la loc, le-a pus în servietă și l-a sunat pe Petre.

- Petre, i-a zis, hai să bem o bere după serviciu.
- Sigur, vin eu la tine la sfârșitul programului.

Au mers la o terasă lângă lac. Marin a deschis servieta și a pus scrisorile pe masă.

- Nu credeam că le-a păstrat, a zis Petre.

- Uite că le-a păstrat. Cum ai putut?! Ești prietenul meu.

- Lasă-mă să-ți explic, te rog.

- Ești nebun?! Ce să-mi explici? Că ai avut o aventură cu nevastă-mea?

- Te rog, Marin. Nu-i atât de simplu. Eu am fost singurul vinovat, crede-mă! Murise Ana, eram neputincios și trist. Nela a fost bună cu mine, a avut răbdare, m-a ascultat. Am interpretat greșit bunătatea ei, am vrut mai mult, poate..Crede-mă, nu s-a întâmplat nimic. Pur și simplu a fost bună cu mine, m-a înțeles, nu m-a judecat.

- Tu ai citit scrisorile astea? Îți mai aduci aminte de weekendul petrecut de voi la Sinaia? Mie mi-a spus că merge în excursie cu colegele. Nici atunci nu s-a întâmplat nimic?

- Vrei să știi adevărul? Bine! Era sătulă de tine și de mofturile tale, de felul în care o tratai, ca pe o slugă, că nu apreciai nimic din ce face, că nu era destul de bună pentru tine, nici măcar nu credea că ai iubit-o vreodată. Avea nevoie de căldură, de cineva cui să-i spună durerile ei. De cineva care să o asculte. Tu erai rece ca o stâncă. Da, poate m-a iubit și ea pe mine, dar nu așa cum crezi tu. Și nu, nu s-a întâmplat nimic la Sinaia. Nu este genul acela de femeie, Nela. Am petrecut un weekend împreună și cred că pentru ea a fost gura de aer de care avea nevoie. După weekendul acela a pus capăt la orice credeam eu că este între noi.
”Să nu stricăm o prietenie frumoasă, Petre”, a spus. Nu știam că a păstrat scrisorile.

Ajuns acasă, s-a dus să pună scrisorile la loc. Hotărâse pe drum că nu va divorța. Și scandal nu avea niciun sens să facă.

Nela îl aștepta în dormitor, cu o sacoșă mică lângă ea.

- Știi că ai găsit scrisorile. Nu am ce să-ți spun. Au trecut cinci ani de atunci. Eram nefericită, nu așa îmi imaginasem viața mea cu tine. Acum nu mai contează. Dacă vrei să plec, spune-mi.

- Avem doi copii de crescut. Să nu-ți imaginezi că mă lași cu așa o greutate pe umeri. Dar niciodată să nu-mi ceri să te iert.

Nu i-a mai vorbit. Îi vorbea doar când avea vreo nevoie. Îl obosea simpla ei prezență. După ce au plecat copiii, s-a mutat în camera lui Ștefan. Apoi a venit Cezar și Nela venea seara frântă acasă.

Îi povestea despre Cezar la cină, dar nu o asculta. Abia aștepta să termine de mâncat și să meargă în camera lui. Acolo era liniște. O liniște pe care și-o dorea tot mai mult în prezența Nelei. Se gândi că, de fapt, Petre îi făcuse un serviciu. Acum putea să o ignore cu un motiv.

Se făcuse ora prânzului.

Se ridică de pe banca pe care stătuse pe alea din parc, își scutură fruntea de parcă ar fi vrut să alunge toate amintirile și porni spre casă. Îi era foame. Din cauza cicălelilor ei, sărise peste micul dejun.

Deschise ușa și în casă era liniște.

Poate a plecat la Cezar.

Dar putea să mă sune. Niciodată nu a fost ea prea deșteaptă.

Se dezbracă, trase aer în piept, ca o ușurare.

”Măcar mănânc în liniște”, își zise.

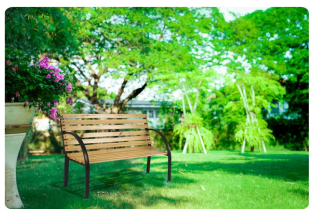
Intră în bucătărie și o văzu pe Nela întinsă cu fața în jos pe gresia bucătăriei.

S-a apropiat temător și i-a atins ușor tâmpla. Era rece. Nela murise.

Liniștea umpluse casa. Ascultă o vreme și un fior ca de gheață îl străbătu din creștet până în tălpi când a înțeles că liniștea aceea nu era un dar. Era o absență.

0.14.3 Banca amintirilor

Se așează pe bancă. Era soare, mirosea a flori, a verde, a viață. Trase adânc aer în piept și zâmbi. În ultima vreme, de câte ori se așeza pe banca aceea își mai aducea aminte câte ceva dintr-o viață pe care uitase că o trăise.

Era în sanatoriul acesta de șaptesprezece ani. Lumea o îndrăgea. Era blândă, tăcută și nu crea niciun fel de probleme. Maria, o asistentă solidă și mereu veselă, era cea care o îngrijea zi de zi. Știa povestea ei, dar nici ei nici nimănui altcuiva nu-i era îngăduit să o spună. Se temeau că și-ar putea aminti și va cădea din nou în starea aceea din care cu greu reușiseră să o scoată. Ani în șir nu vorbise, nu reacționa la nimic, nu dădea semne că aude sau înțelege când îi vorbeau. Doar din când în când lacrimi i se prelingeau din ochii care priveau mereu în gol.

Acum își revenise și nu cerea decât să o lase să stea pe banca din parc. Maria o ducea în fiecare zi pe banca aceea, singura pe care voia să stea și, de fiecare dată când se întorcea de pe banca ei, îi zâmbea toată fața.

O aduseseră părinții ei într-o dimineață caldă de toamnă. Investiseră bani mulți în sanatoriul acesta, unul privat, cu puține camere, douăzeci și tot atâția pacienți, cu medici și asistente dedicați. Muriseră între timp, părinții ei, de atunci nu o mai vizitate nimeni, dar lăsaseră moștenire tot ce au avut sanatoriului cu condiția ca Sorina, așa o chema, să fie îngrijită până la sfârșitul vieții. Nu era greu, Sorina nu cerea nimic special, doar să meargă în fiecare zi pe banca ei. Nu spusese nimănui că acolo își aducea aminte. Frânturi, dar își aducea aminte.

Se căsătorise cu Marius, marea și singura ei iubire, într-o zi caldă de vară și au avut o nuntă ca-n povești. Fusese o mireasă frumoasă. Sorina era și acum frumoasă. Marius nu era un bărbat neapărat frumos, dar Sorina îl iubea.

- Sorina, hai, să mai așteptăm un pic, un an măcar, i-a spus tatăl ei.

- Tata, tu nu înțelegi, nu pot trăi fără el.

Dar tatăl văzuse ceva ce nu-i plăcuse în privirea lui. Nu-l plăcuse de la bun început pe Marius și nimic nu avea să-i schimbe sentimentul acesta.

De aceea, cadou de nuntă a fost o casă mare și frumoasă în cel mai select cartier din oraș. A mobilat-o cum și-a dorit Sorina, le-a cumpărat mașinile pe care și le-au dorit, dar totul, absolut totul pe numele Sorinei. Marius fusese vădit nemulțumit.

- De ce ați făcut asta?

- De ce, Marius?! l-a întrebat tatăl ei? E singurul meu copil. Toată viața am muncit și toată averea asta pe care am făcut-o, pentru Sorina am făcut-o, pentru ca ea să fie fericită. Ea te iubește și eu nu pot s-o opresc. Tu nu o iubești pe Sorina, tu ai iubit banii ei. Sorina și-a dorit să fie avocat, dar nu cred că va profesa vreodată. O cunosc. Așa că i-am asigurat viitorul. Sunt sigur că, la cât ești de ambițios, tu ai să fii un avocat bun, ai să ai o carieră înfloritoare și ai să faci avere la rândul tău. Dar asta nu-mi garantează că o vei face pentru Sorina. Poți să mă urăști, dacă vrei, dar nu mă poți condamna că îmi apăr copilul.

Marius nu l-a iertat niciodată.

Da, se căsătorise cu Sorina pentru banii ei, nu o iubise neapărat, dar practic Marius nu iubea pe nimeni. Crescuse într-o casă în care scandalurile erau mereu prezente, iar banii nu ajungeau niciodată. Își jurase că nu va mai fi sărac. Cu orice preț.

Marius venea seara târziu acasă. Muncea ce-i drept pe brânci să ajungă unde și-a dorit. Sorina era pentru el doar un loc cald și curat unde se putea retrage după o zi de muncă istovitoare.

Când i-a spus că este însărcinată, el nu a simțit nimic. Nu simțea că ar fi datoria lui să crească acel copil.

'Să-l crească tatăl ei', și-a spus. Nici când s-a născut Andrei nu a simțit nimic special. Știa că nu-l ajută cu nimic acest copil. Și oricum, nu-și dorise copii. Nu-și dorea decât bani.

Cam pe atunci o întâlnise pe Mihaela, o stagiară tânără și ambițioasă pe care o angajase și care s-a priceput repede să-i intre sub piele. Mihaela îl făcea să se simtă important. Munceau cot la cot și pentru el asta însemna o relație normală.

Când apărea Marius acasă, Andrei îi sărea în brațe și asta îl înmuia puțin. Putin, nu mult. A simțit un fior pe șira spinării când i-a spus prima oară, tata, dar i-a trecut destul de repede.

În fond, nici pe el nu-l iubise tatăl lui, așa că i se părea normal. Sorina era dedicată total lui Andrei și el se bucura pentru că îl slăbise cu dramele și cu mofturile ei de om răsfățat.

- De ce nu divorțezi?, îl întrebuse Mihaela. Ce te reține?

- Am s-o fac cât de curând.

Nu-i spusese că nu era încă acolo unde își dorise material, că mai are nevoie de timp, cam doi ani poate, că nu era dispus să renunțe la stilul de viață cu care se obișnuise. Nu-i spusese că doar așa își putea permite și vacanțele scumpe în locuri exotice în care o ducea pe Mihaela. Altfel nu ar fi cheltuit atâția bani nici măcar pentru ea. Sorinei nu-i dădea explicații și ea nu le cerea, ori asta era foarte comod.

Viața cu Marius nu fusese un basm așa cum visase, dar Sorina nu se plângea. Trăia în felul ei, se bucura de micile plăceri zilnice. Era o răsfățată, nu i se refuzase nimic, dar nici nu ceruse luna de pe cer. Îi plăcea viața ei și atât.

Nu se întreba niciodată unde întârzie atâta timp cât venea acasă. Pentru ea era destul. Apoi după ce a venit Andrei în viața ei totul s-a schimbat. Andrei dădea un nou sens vieții ei. Nimic altceva nu mai conta. Avea tot ce-și dorise, însă Andrei era mai presus de orice bogăție. Era mândră când ieșea cu el la plimbare.

Era mândră când oamenii se opreau să îl vadă, când spuneau 'Vai, cât e de frumos!' Era mândră când mergea cu el în părculețul de lângă casă, cel cu leagăne și tobogane.

Era mândră că era mamă. Nu dorea să se dezlipească de el niciodată, nici măcar o secundă. Uneori stătea

noaptea lângă pătuțul lui doar că să-l vadă dormind. Andrei era totul.

- Știi cât de mult te iubesc?!, îl întreba și Andrei îi răspundea de fiecare dată 'până la lună și-napoi' și îi sărea în brațe, râzând.

Uneori, când îl privea, simțea o durere în piept.

- Să nu mă părăsești niciodată', îi spunea mângâindu-i fruntea când dormea. Era conștientă că îl iubește prea mult, dar era ceva ce nu putea controla.

Era duminică dimineață. Se trezi ca de obicei și alergă în camera lui Andrei, cu aceeași teamă care o bântuia permanent că nu îl va găsi în pătuț. O măcina spaima că va păți ceva. Dar Andrei dormea liniștit

Coborî în bucătărie să își facă o cafea și se miră să îl vadă pe Marius cu două cești de cafea în mână. Nu mai ținea minte de când nu își mai băuseră cafeaua împreună.

- Bună dimineața, spuse zâmbindu-i. El mormăi ceva și îi întinse una din cești

- Vreau să vorbim.

- Sigur, iubire.

Marius făcu o grimasă dar tăcu. Îl enerva că îi spunea iubire. Voia să se termine cât mai repede și fără circ.

- Sorina, vreau să divorțăm.

Îl privi de parcă nu-i înțelesese cuvintele.

- De ce?, întrebă într-un târziu.

- Cred că așa este mai bine pentru amândoi. În plus, vreau să mă căsătoresc cu Mihaela; așteptăm un copil.

- Și Andrei? El nu este copilul tău? El nu este important? Cu Andrei ce se va întâmpla.

- Andrei va înțelege. Oricum, îi sunt aproape străin.

- Are nevoie de tine, are nevoie de tată.

- Lasă că îi va cumpăra tatăl tău unul nou, râse Marius.

Și Sorina, cea care nu riposta niciodată, cea care fugea de orice conflict, simți că s-a rupt ceva în ea și izbucni.

- Da, avea dreptate când spunea ca ești mojić, strigă Sorina.

- Mojić?! Eu mojić?! strigă și Marius. Sunt cineva în orașul ăsta. Și nu doar asta, ci sunt și bogat.

- Bani, asta-i tot ce contează pentru tine. Bani i-ai făcut pe spatele lui și a al meu, tu nu ai dat un leu în casă asta pentru nimic. Nici măcar pentru Andrei nu ai cheltuit bani, nu i-ai cumpărat nici o jucărie măcar.

- Avea nevoie?! Are mai mult decât își poate dori un copil.

- Asta crezi tu, pentru că tu nu ai avut în familia ta de sărăntoci. Sărăntoc ai fost, sărăntoc ai rămas.

Palma lui Marius îi arse obrazul.

- Ce altceva puteai să înveți de la opinca aia de tată pe care l-ai avut decât să lovești o femeie?! Poți să ai toți banii din lume, tot un mojić rămâi.

Marius, orbit de furie, o lovi cu pumnii pe unde nimerea.

Sorina căzuse la pământ sub greutatea loviturilor. Când Marius se opri, singurul ei gând a fost să fugă din calea furiei lui. Își adună toate forțele, se ridică și porni cât putu de repede spre ușă, înșfăcând din mers cheile mașinii din curierul de lângă ușă. Ieși

din casă, urcă în mașină și porni în trombă. Ajunsă la capătul aleii își aminti.

- Andrei, șopti.

Frână brusc și dădu cu spatele pe alee cu toată viteza.

Un urlet înfiorător umplu părculețul sanatoriului. Maria alergă disperată spre banca unde o lăsase și înlemni când dădu cu ochii de Sorina. Nu văzuse niciodată atâta groază pe chipul cuiva. Și urletul Sorinei părea nepământesc.

Își amintise.

Andrei, trezit de urletele lor, coborâse tocmai când ea ieșea pe ușă și, așa cum era, în pijama, desculț, cu jucăria lui de pluș în mână, alerga pe alee, strigând-o. Dar ea nu l-a auzit.

0.14.4 Pețitorul

- Tata, merg la Mara. A adoptat un cățel.

Sever nu a mai apucat să spună nimic că Matei era deja ieșit pe poartă. Mara locuia la două case de ei. Erau colegi la școală și se împrieteniseră. Sever se bucurase. Asta mai tempera intensitatea fricilor care îl măcinau în tot ce însemna Matei, frici pe care se străduia din răputeri să și le înfrâneze. Habar nu avea cum și dacă se va putea descurca. Da, se temea că nu se va pricepe, că va greși la fel de iremediabil și cu Matei.

Dar prietenia cu Mara mai alungase din tristețile lui Matei.

- Mara, am venit să-l văd pe Max.

Max era un câine mare, frumos și vesel. Sări pe Matei de cum îl văzu, apoi o luă la fugă prin curte, înșfăcă din mers o minge roșie și o aduse la picioarele lui, privindu-l fix în ochi.

- Uite, vrea să vă jucați cu mingea, râse Mara.

Aproape se întunecase, dar copiii nu se mai acasă.
 săturau de joacă. Iar Max părea neobosit.
 Matei îl auzi pe tatăl sau strigându-l.
 Chiar atunci apărură și mama Marei în curte.

- Matei, am făcut clătite. Nu stai să mănânci cu noi?

- M-a strigat tata și se supără dacă întârzie.

- Bine, îți pun câteva la pachet.

- Uite, tata, mama Marei ne-a dat clătite.

- Nu trebuia să le iei.

- Dar ea mi le-a dat, spuse Matei și fața lui se schimonosi a plâns.

Sever îl lua în brațe.

- Iartă-mă, te rog, sunt obosit. Spală-te pe mâini și vino să mănânci.

- Vrei să-ți povestesc de Max?

Nu, nu voia. Nu avea chef de nimic. Lucrase toată ziua la un proiect care îi dădea bătăi de cap. Adevărul era că Sever se schimbase după moartea Emei, mama lui Matei. Murise în urmă cu trei ani de o formă agresivă de leucemie care o răpuse în câteva luni. Și lumea lui s-a prăbușit. În primul rând devenise tăcut. Nici înainte nu era prea vorbăreț, dar acum prefera să evite cât putea orice dialog.

Prietena Emei, Andreea, se oferise să îl ajute cu Matei. La început a acceptat, pentru Matei. Îi făcea bine o prezență feminină în casă. Dar și pentru el. Abia își ducea tristețea lui, iar când o vedea pe a lui Matei, i se sfâșia sufletul.

Cu timpul însă a început să se îndoiască de altruismul intențiilor ei. Andreea părea mai mult interesată de el decât de Matei. Ori el nu era deloc dispus să intre în jocul ei.

'Dumnezeule, ce fel de suflet are femeia asta?! Ema a fost prietena ei, nu a trecut nici un an de când a murit, cum crede ea...?!' Așa a ajuns să lucreze de

- Oricum, Matei începe școala, i-a spus și va trebui să mă ocup mai mult de el.

Suferea. Suferea crunt și era măcinat de remușcări deși știa că nu a putut face nimic din ce stătea în puterea lui să o salveze, dar ar fi putut să stea mai mult cu ea. Dar cine s-ar fi gândit?! În gândurile lui ei îmbătrâneau împreună.

- Știi, tata, e un cățel atât de deștept, înțelege tot ce îi spui. Și jucăuș. Ne-am jucat cu mingea, o prinde din zbor, sare și doi metri înălțime.

Sever a zâmbit.

A doua zi dimineață l-a condus pe Matei până la poartă, unde se întâlnea cu Mara, școala era la trei sute de metri de casa lor. A văzut-o pe Mara venind împreună cu Max. Max a sărit bucuros pe Matei, alerga în jurul copiilor, apoi brusc s-a oprit, s-a întors către Sever, l-a mirosit și i s-a urcat cu picioarele pe umeri. Sever l-a împins aproape brutal și când a văzut fețele dezamăgite ale copiilor, a zâmbit încurcat.

- Mie îmi este frică de câini. Am avut o experiență neplăcută în copilărie.

- Hai să plecăm, a zis Mara și au plecat amândoi agale cu Max țopăind între ei.

Da, îi era frică de câini. Avea vreo zece ani și venea într-o seară de vară acasă de la fotbal. Au apărut parcă de nicăieri doi câini mari care au început să-l latre. El s-a speriat și a luat-o la fugă, cu câinii după el, strigând cât îl țineau plămânii. Aproape ajunsese acasă când unul dintre câini l-a mușcat de picior. Tatăl lui a ieșit auzindu-i țipetele, a alungat câinii, și l-a dus în brațe până în casă. Experiența fusese atât de traumatizantă pentru el că se temea și de un Bichon.

Își promise că îi va explica lui Matei când se va întoarce de la școală.

Nu putea uita dezamăgirea de pe fața lui.
Auzi un lătrat la ușă. Era Max.

- Te rog, du-te acasă!

Max. l-a privit fix în ochi, a lătrat scurt, ca un răspuns, s-a întors și a plecat liniștit.

- Măcar este deștept, își spuse.

Matei mergea în fiecare zi la Mara. Nu îi mai ceruse să îi ia un câine, înțelesese când îi explicase că nu își poate înfrâna teama de câini, dar îi promisese că va încerca și Matei nu voia să-l forțeze. Și oricum, îl avea pe Max.

- Ai să îl iubești până la urmă pe Max, tata, ai să vezi.

- Matei, dacă vrei, adoptăm o pisică.

- Nu, lasă, mă joc cu Max. Eu îl iubesc și el mă iubește pe mine. Este bine așa.

Cel puțin nu se mai speria când îl vedea pe Max.

Terminase proiectul în ziua aceea și parcă se simțea mai ușurat. Porni spre școală să îl ia pe Matei. Avea de gând să îl scoată în oraș, unde o vrea el să mănânce. În fața școlii îl văzu pe Max care stătea cuminte lângă o tânără. N-ar fi putut-o descrie.

Sever nu mai privea femeile după moartea Emei. Le privea, dar fără să le vadă. Max îl zări, dădu din coadă, lătră scurt, ca un salut, dar nu se mișcă.

- Chiar este deștept, își spuse.

Apărură și copiii.

- Bună, eu sunt Oana, se prezentă mama Marei.

- Sever, mă bucur că ne cunoaștem în sfârșit.

- Da, era cazul, copiii noștri sunt prieteni buni, zise ea și zâmbi.

Și Sever văzu o privire tristă pe un chip frumos.

- Matei, mă gândeam să mergem în oraș să mâncăm. Unde vrei tu.

Oana zise repede.

- Vai, nu v-a spus Matei?!

L-am invitat la noi la masă. Mi-a spus că îi este dor de supă de pui cu găluște cum îi făcea mama lui și... Îmi cer scuze, nu am vrut să...

- Mi-ar fi plăcut să-mi spui Matei, se bosumflă Sever

- Am uitat, tata, te rog să mă ierți!

- Sunteți binevenit și dumneavoastră, dacă doriți, zâmbi Oana.

- Mulțumesc frumos, poate altă dată.

Ema făcea des supă de pui când era Matei mic. Era preferata lui.

Brusc se gândi că face aceeași greșeală cu Matei pe care o făcuse cu Ema. Matei spusese unui străin că îi este dor de mama lui. Zâmbi trist.

- Știți ceva, nici eu nu am mai mâncat de mult supă de pui. Dar am o singură condiție, mă lăsați să mă revanșez.

- Oana, spuneți-mi Oana.

- Sever, spuse și el. Și zâmbi din nou.

Stabliseră că duminică sunt invitate la ei la masă. Sever se dăduse peste cap. Pregătise grătarul, cumpărase pește, carne de toate felurile, nu știa ce le place, tort, prăjituri, sucuri, legume, fructe. Matei îl ajută la salată, își puseseră ochi din felii de roșii și castraveți, se fugăriseră prin bucătărie și răseră. Și în momentul acela Sever își promisese că vor face asta în fiecare duminică. De ani buni nu râseseră împreună.

Și așa a început.

Își făcuseră un obicei. Sâmbăta mâncau toți la Oana, duminica mâncau toți la Sever. Sâmbătă dimineța mergeau toți patru la cumpărături. Și era atât de plăcut să-i vadă cum se sfătuiau ce să cumpere, cum Oana nu-i lăsa să cumpere prea multe dulciuri, cum alegea fructele bucată cu bucată, cum îl întreba dacă să cumpere vin sau bere, cum se sfătuiau apoi de care să cumpere și cât de mândri erau copiii de sarcina lor de a împinge coșul. Și toate astea îi dădeau o stare de bine. Și își dădu seama cât de mult pierduse că nu o însoțise niciodată pe Ema la cumpărături.

- Mai mult am să te încurc, nu mă pricep.
De fapt, prefera să stea și să lucreze la calculator.

Zilele lui începuseră să difere față de cele din ultimii trei ani.

Își făcuse un program fix de lucru pe care îl respecta cu strictețe. După amiezele le petrecea împreună cu Oana și cu copiii, seara îi citea lui Matei povești, se uitau la desene animate împreună, se jucau, vorbeau. Chiar se împrietenise și cu Max. Diminețile, când copiii erau la școală și Oana la serviciul ei, Max venea să stea cu Sever. Lătra scurt la ușă, după ce ducea copiii la școală, să anunțe că a venit. Uneori stătea prin curte, dar când era prea frig, Max intra în casă și se așeza lângă picioarele lui. Și nu mișca. parcă să nu-l deranjeze. Nu cerea nimic, doar să nu fie singur.

- Max, tu știi că eu nu mi-am imaginat vreodată că am să stau atât de aproape de un câine?

Max lătră scurt, ca un răspuns.

- Da, râse Sever.

Începuse să îi placă viața lui de acum. Parcă și fricile lui dispăruseră. Iar Oana...

Oana nu îl sufoca cu prezența ei, dimpotrivă, el și-o dorea, nu forța nimic, se sfătuia cu el. nu părea că vrea altceva decât ce aveau. Tot ce conta pentru ea, părea că sunt copiii. Când fuseseră copiii

răciți, amândoi, îi ținuse la ea, îi tratase, îi îngrijise la fel.

- Este mai bine așa, a zis, poți lucra liniștit la proiectele tale. Și apoi, suntem la doi pași, dacă va fi să am nevoie de ceva.'

Într-o zi Max lătra în curtea lui într-un fel pe care nu îl mai auzise. Copiii erau la școală. Nu înțelegea. Ieși și îl văzu pe Max agitat, alergând spre poartă, apoi spre el, apoi iar spre poartă.

- Cred că vrei să-mi spui ceva, zise și porni în urma lui. Max alerga spre casă și din când în când se oprea și se întorcea să vadă dacă îl urmează. Ajuns în curtea Oanei, o văzu stând cu capul pe masa terasei plângând în hohote.

- Dumnezeuule, își zise.

Se apropie încet de ea și o mângâie pe cap.

- Ce s-a întâmplat?!

Oana se aruncă în brațele lui, hohotind.

- Tatăl Marei a murit! a strigat. A murit azi dimineță într-un accident de mașină. Cum îi dau eu vestea asta Marei?! Cum?!

Divortaseră când Mara avea doi ani. Se iubiseră din liceu și se căsătoriseră de foarte tineri, apoi pur și simplu nu au mai putut trăi unul cu altul. Au rămas prieteni, el o adora pe Mara, nu dispăruse din viața ei, doar viețile lor luaseră făgașuri diferite. Oana percepuese divorțul ca pe un eșec personal. Ea nu știuse să îl țină lângă ea, ea îl îndepărtase, ea nu era capabilă să fie parteneră într-un cuplu, ea era singura vinovată.

- Nu-i spune azi. Dă-ți timp să te liniștești. Iau eu copiii la mine azi, găsim o scuză plauzibilă. Ai să vezi, ne vom descurca. Eu am experiență în cazul asta, zise Sever cu un râs amar. Dă-mi hăinuțe și pijama și ce-i mai trebuie Marei peste noapte. Apoi te las să plângi în voie. De orice ai nevoie, știi unde mă găsești.

Și-n tot timpul asta Max stătea lângă ei privindu-i pe rând și din când în când mormăia. Sever îl mângâie pe cap și zise.

- Fii liniștit, are să fie bine. Țiți promit. Vino cu mine, s-o lăsăm să-l jelească în voie. Venim noi mai târziu să vedem ce face. Va fi bine, promit!

Mara plângea cu capul rezemat pe genunchi. Matei o ținea de după umeri, iar Max o privea îngrijorat, uitându-se din când în când la Sever de parcă îi spunea 'Fă ceva'!

- Nu mai plânge, Mara! Eu sunt aici și nu am să te părăsesc niciodată. Și, uite, am să-l rog pe tata să fie și tatăl tău. Este un tată bun, să știi. Are să aibă grijă de noi, de amândoi.

Max lătră scurt, ca o încuviințare. Sever o privi pe Oana și Oana pe el, și nu mai era nevoie de cuvinte. Matei ridică privirea spre tatăl lui.

- Nu-i așa, tata? Suntem aproape ca o familie. Oana poate fi mama mea și tu tatăl Marei. Nu-i așa tata, întrebă Matei, cerșind răspunsul din priviri înlăcrimate.

- Ba da, așa este, suntem o familie, zise Sever, înghițându-și nodul care i se puse în gât. Nu îndrăznise să creadă că va mai spune vreodată cuvântul ăsta. Familie.

Oana îi sări în brațe și el o ținea strâns, ca și cum nu ar fi vrut să îi mai dea drumul niciodată.

. Un gând ciudat îl făcu să tresară: nimic din tot ce trăia acum nu ar fi fost posibil dacă nu ar fi fost Max.

Max se apropie de el și îi linse mână, privindu-l de parcă spunea 'Mulțumesc'!

- Până una alta, zise Sever dregându-și glasul sugrumat de emoție, că tot se termină școala săptămâna asta, mă gândeam că ar fi o idee minunată să plecăm cu toții într-o vacanță. Toți avem nevoie de o vacanță. Mara, unde ai vrea să mergem?

- La mare, zise Mara, printre sughițuri

- Și tu, Matei?

- Îl putem lua și pe Max?

- Sigur, vom merge toți, ca o familie adevărată.

Le-a trebuit mai bine de o oră să-l oprească pe Max din alergat în jurul curții și din lătrat. Și râdeau. Toți râdeau.

0.15 Alin Cordoș

0.15.1 Ecoul Stepei și Căile Inimii:

O zi mai lungă decât veacul de Cinghiz Aitmatov

Pentru această zi de Marți, în absența poeziei și/sau a prozei, aflate încă în caietele de lucru, vă propun să citim împreună *O zi mai lungă decât veacul* (1980) de Cinghiz Aitmatov. Urmează și alte episoade de lecturi comune: Mircea Gelu Buta – *Bistrița: Nostalgie și modernizare* dar și alte lecturi.

O zi mai lungă decât veacul, poate părea o invitație, oarecum șocantă, în condițiile date, dar cartea te "cafește" pur și simplu cu sinceritatea tăioasă în care este scrisă de un rus sadea, un rus din mijlocul stepelor Asiei, un rus care se trage din kazahi." Această plasare identitară, deși subiect de dezbatere, subliniază tocmai tensiunea centrală a operei: ciocnirea dintre un fond etnic, mitologic și tradițional profund asiatic și o suprastructură ideologică și geografică impusă, cea sovietică și rusească.

Peisajul ca destin: Stepa și Liniile Sovietice
Analiza remarcă imediat peisajul vast, *piezișă linie infinită a pământului rusesc*, și *întinderea goală a stepelor nesfârșite* ca o constantă a literaturii ruse, dar o încarcă aici cu o nuanță specifică, de *reflecții de eremiți fără credință, torturați de cruzimea abătută peste ei de către Istorie*. Stepa din romanul lui Aitmatov, vastă și nemiloasă, nu este doar un decor, ci un protagonist mut, un spațiu al memoriei profunde, confruntat cu simbolul modern al uniformității și al timpului rectiliniu: *calea ferată ce taie Kazahstanul, un semn al timpului linear, simbol al istoriei rectilinii, un Greenwich al stepei*.

Comparația cu *Pavilionul canceroșilor* al lui Soljenițin, deși îndrăzneată, este iluminatoare. Dacă Soljenițin este *crud-realist și prozaic*, Aitmatov, deși ancorat în realitatea industrializării staliniste (care miroase greu a cărbune, fier, smoală, gudron, beton armat), este *fățiș și liric*. Această lirică, adaugă critica, îi conferă un avantaj stilistic, scriind *mai bine decât Soljenițin*, chiar dacă îi lipsește *ambitusul tolstoian* al ultimului.

Mankurtizarea și Tragedia Rupturii

Punctul nevralgic al romanului, adesea redus la un simplu termen la modă printre snobi, este conceptul de mankurtizare. Aitmatov nu se folosește de realismul magic la Márquez sau de un cronotop de basm, ci integrează mitul și folclorul în *veșmântul grunjos al cotidianului*. Tradiția este o forță vie și vitală, dar care ajunge să fie o piedică pentru omul modern – prototipul mankurtului sovietic.

Tatăl, Edighei, *kazah pur sânge*, și răposatul Kazangap, reprezentanți ai *datinilor*, se opun categoric fiilor lor *dezrădăcinați*, care sunt *lași, sovietizați, propagandiști, băieți cu cizme din box* — oameni ai viitorului, care trăiesc *pentru fund și nu pentru minte*. Figura tragică a mamei Ana-Naiman, ucisă de propriul fiu mankurtizat de barbarii juani, devine, prin suprapunerea peste povestea lui Edighei și a lui Kazangap, o parabolă atemporală a pierderii identității și a memoriei sub asaltul unei ideologii sau al unei puteri străine.

Această tragedie a rupturii este amplificată de deznodământul funeraliilor lui Kazangap. Drumul lung de o zi, similar celui din *As I lay dying* al lui Faulkner, este suficient pentru ca Edighei să rememoreze un veac întreg. Însă gestul său ritualic de a-l îngropa pe prietenul său în locul sacru Ana-Beiit este anulat de realitatea brutală a epocii: cimitirul străvechi a fost transformat în zonă interzisă, cosmodrom și pistă de lansare a rachetelor. Aici, Aitmatov, cu o ironie amară la adresa Războiului Rece și a literaturii SF sovietice, plasează romanul într-o confruntare cosmică, unde totalitarismul umanoid refuză întâlnirea cu *civilizația extraterestră*.

Oamenii Inimii și Lupta Împotriva Timpului
În ciuda totalitarismului, Aitmatov nu este un nihilist. Cronicarul evidențiază faptul că, în mijlocul terorii staliniste și a Gulagului care îl ucide pe Abutalip, profesorul cu *inima plesnită* de dor de casă și de malaxorul criminal, există o forță vitală. Edighei, *metamorphozat în tată musulman*, luptă *în felul său omenos și deznădăjduit*. Romanul se articulează în jurul amintirilor sale, care readuc la viață nu doar ororile istorice, ci și farmecul legendelor, precum cea a poetului Raimali-aga sau aventura cu peștele de aur.

Un personaj remarcabil, notat de critic, este cămila Karagan, *sufletul stepelor kazahe*, care rămâne *poate cel mai năvalnic, mai olimpiar, mai urieșesc personaj*. Prin Karagan, Aitmatov reușește să dea viață animalelor *fără a le antropomorfiza*, subliniind conexiunea profundă, mitică, dintre omul tradițional (Edighei) și mediul său.

În concluzie, *O zi mai lungă decât veacul* este un roman al rezistenței spirituale. Aitmatov îmbină *cântecul vechilor stepe cu hurele de excavator și buldozer al recentelor Soviete*. Mesajul său final, *neîncrâncenat, pozitiv, temperat*, este cel al supraviețuirii: *oaze de viață, ba chiar la inși simpli, din popor, au existat fără doar și poate până și în Uniunea Sovietică*. Paradoxul enunțat la final, al zilei care *coboară peste veac, înăbușindu-l*, sugerează că efemerul istoriei ide-

ologice, al zilei sovietice, nu poate șterge veacul, adică memoria ancestrală și umanitatea simplă. Aitmatov, un rus din stepă, ne-a lăsat astfel o capodoperă despre lupta dintre spirit și mașinărie, dintre inimă și uitare.

0.15.2 Nopti la Serampore

Eliade și ieșirea din timpul profan (istoric) și pătrunderea în timpul sacru (mitic)- (studiu, partea a 3-a)

În octombrie 2024, scriam despre faptul că: Sunt un cititor, încă nu profesionist, al vechilor scrieri indiene yoghine, așa am ajuns la Shiva-Shamita și să îl cunosc pe Eliade dintr-o altă perspectivă: cea a timpului care se ascunde de noi, ne dă momeală niște secunde false: Ca și frunzele de toamnă toate stelele-au pierit; / Timpul mort și-ntinde trupul și devine veșnicie, / Căci nimic nu se întâmplă în întinderea pustie, / Și în noaptea nesfinții totul cade, totul tace, / Căci în sine împăcată reîncep-eterna pace (Mihai Eminescu).

Eseul îl puteți citi aici:

<https://noesnerland.com/2024/10/08/daca-e-martie-kali-yuga-sau-despre-un-diagnostic-al-zilei-de-azipus-acum-cateva-mii-de-ani/>

Mai ziceam în acest prim eseu și despre crepusculul Kali-Iuga, așa cum apare povestea asta explicate în textul sacru al hinduismului - Linga Purana. E vorba de niște intuiții profetice și care vorbesc despre încheierea actualului ciclu al civilizației terestre: ciclul vieții și al morții. Ziua și noaptea lui Brahma-

Maha Yuga. Mă veți întreba, unii dintre voi, cum știu asta. E simplu: cu ajutorul lui Mircea Eliade, am găsit un text, în literatura veche a Indiei (Linga Purana, II, 39-40), în cuprinsul căruia decăderea pare să fi fost anticipată cu vreo două-trei mii de ani în urmă (Puranas au apărut, în formă scrisă, în veacurile III-V de după Hristos, dar vin dintr-o tradiție orală care, deja pe-atunci, era veche de peste un mileniu). Intuițiile profetice ale hinduismului se referă la modul în care se va încheia actualul ciclu al civilizației terestre. Nu e vorba de sfârșitul lumii, ci de sfârșitul unei lumi, urmat, inevitabil, de deschiderea unui nou ciclu.

În luna august 2025 am revenit la Mircea Eliade și scriam atunci că, scriitorul a încercat să ajungă în Shambala, fapt recunoscut indirect în 'Secretul doctorului Honigberger,' o năvelă de care explorează teme legate de mister, esoterism și căutarea spirituală.

Eseul 2 îl puteți citi aici:

Pentru această parte a treia, revenirea la opera esoterică a lui Mircea Eliade o facem prin prezentarea unei probleme fundamentale abordate de Eliade, în special, în nuvele ca 'Noaptea la Serampore' și 'Secretul doctorului Honigberger'.

Este evident faptul că, ieșirea din Timpul profan (istoric) și pătrunderea în Timpul sacru (mitic), este o temă profund rezonantă cu filosofia indiană, în special cu cea yoghină și tantrică.

Așadar, în 'Noaptea la Serampore', maestrul Swami Shivananda afirmă că tot ce se petrece în cosmosul nostru este iluzoriu.

Experiența naratorului și a prietenilor săi de a asista la o scenă petrecută cu 150 de ani în urmă (o crimă) la Serampore este un exemplu de ruptură a planului temporal profan, demonstrând că Timpul istoric liniar este o aparență. Această evadare în trecut se realizează, aparent, spontan, dar contextul oriental și discuțiile despre practici oculte sugerează o pregătire spirituală sau influență mistică.

Perspectiva Filosofiei Yoghine și a Tantrismului - Iluzia Lumii și Timpul Ciclic (Maya)

Scopul Yoga este tocmai eliberarea (Moksha) din ciclul nașterilor și morților (Samsara) și din iluzia Timpului și a spațiului generate de Maya. Experiențele naratorului și, mai ales, cele ale doctorului Zerlendi, descrise în 'Secretul doctorului Honigberger', reprezintă încercări, fie spontane, fie deliberate, de a transcende această iluzie.

Praktici de Transcendere și Puteri (Siddhi)

Doctorul Honigberger / Zerlendi (personajul principal din nuvela omonimă, un discipol al lui Honigberger) explorează intens practicile yoghine pentru a-și separa spiritul de trup, ajungând la performanțe fizice și spirituale excepționale, inclusiv capacitatea de a atinge invizibilitatea și de a prelungi viața (prin reducerea consumului de timp corporal în transa cataleptică).

Aceste realizări, precum invizibilitatea sau călătoria în planuri subtile, sunt cunoscute în tradiția yoghină și tantrică drept Siddhi (puteri paranormale). Doctorul Zerlendi vizează scopul suprem: atingerea tărâmului mitic Shambala, un loc inaccesibil muritorilor, considerat un centru spiritual transcendent.

Acest efort continuu de a depăși condiția umană limitată prin tehnici spirituale (concentrare, transă, meditație) este o temă centrală a Hatha Yoga și a Tantrismului ezoteric, care se concentrează pe trezirea energiei latente (Kundalini) pentru a obține eliberarea și puteri spirituale.

Shiva-Samhita și Posibilitatea Călătoriei în Timp

Shiva-Samhita (sau Śiva Samhitā) este un text clasic important al Hatha Yoga și al Tantra. Acesta se concentrează pe anatomia subtilă (nadi, chakre), pe posturi (asana), respirație (pranayama), sigilii energetice (mudra) și pe modalitățile de trezire a lui Kundalini.

Călătoria în Timp în sensul strict, științifico-fantastic, nu este un subiect explicit în Shiva-Samhita. Totuși, textul menționează obținerea de Siddhi-uri (puteri). Printre aceste puteri se numără controlul asupra corpului fizic și asupra elementelor, levitația (Vāyusiddhi), intrarea într-un corp străin și, implicit, depășirea condiționărilor materiale, inclusiv Timpul și Spațiul.

În viziunea yoghină, transcenderea Timpului înseamnă atingerea stării de Prezent Etern (atemporalitate) prin uniunea conștiinței individuale cu cea universală (Atman cu Brahman).

Din Aforismele lui Patanjali prezentăm mai jos primele două ramuri (Yama și Niyama) din cele opt: 1.Yama, 2.Niyama, 3.Asana[șezarea corpului fizic sau grosier, 4.Prāṇāyāma - așezarea corpului energetic sau a respirației 5.Pratyāhāra - așezarea, retragerea sau detașarea senzorială, 6.Dhāraṇa - concentrarea: așezarea sau fixarea minții, 7.Dhyāna - meditația: așezarea sau fixarea fluxului sau curgerii proceselor mentale] și 8. Samādhi - starea de transă mistică sau trecerea dincolo de dualitate.

Yama(poruncile negative; interdicțiile) sunt: ahimsa[non-violenta în gând, cuvânt, gesturi și fapte], satya [adevărul;abținerea de la minciuna; practicarea adevărului în gând, cuvânt și fapte], asteya(abținerea de la furt; respectarea teritoriului propriu al celorlalti), brahmacharya (castitatea; abținerea de la risipirea energiei vietii) și aparigraha (abținerea de la dorința de a poseda, de a acumula).

Este cert: Personajele lui Eliade încearcă tocmai această transcendere din Shiva-Samhita,iar, în acest sens, naratorul din 'Nopti la Serampore' este proiectat într-o scenă din trecut, o manifestare a non-linearității Timpului.

De asemenea, doctorul Zerlendi din 'Secretul doctorului Honigberger' încearcă să încetinească și apoi să iasă din Timp prin transa cataleptică și invizibilitate, în căutarea Shambalei, care este, prin definiție, un tărâm în afara Timpului și Spațiului obișnuite.

Legătura între 'Nopti la Serampore' și 'Secretul doctorului Honigberger'

Cele două nuvele, adesea publicate împreună, sunt fațete complementare ale aceleiași teme: încercarea europeanului modern de a pătrunde misterele esoterice ale Orientului, în special cele legate de transcenderea Timpului.

'Nopti la Serampore' prezintă o ieșire necontrolată/spontană din Timp, o iluzie indusă sau un eveniment fantastic, demonstrând fragilitatea realității percepute (Maya).

'Secretul doctorului Honigberger' prezintă o ieșire deliberată/metodică din Timp, o tentativă inițiată eșuată (în sensul revenirii la normal), dar reușită (în sensul atingerii scopului mistic - Shambala), prin aplicarea disciplinelor yoghine/tantrice (Siddhi, transă, invizibilitate).

Ambele ilustrează obsesia lui Eliade pentru sacru și fantastic ca modalități de a revela dimensiunea metafizică ascunsă a realității. Practicile asiatice servesc drept mijloace prin care barierele dintre real și fantastic, dintre Timpul profan și cel sacru, sunt dizolvate, fie prin revelație bruscă, fie prin disciplină riguroasă.

La finalul acestei a treia părți a studiului nostru, am găsit o subliniere a lui Culiianu care observa că Eliade a fost unul dintre puținii oameni de știință care a atras atenția asupra realității depline a unor fapte supranaturale înregistrate îndeobște sub eticheta fantasticului sau, încă mai accentuat spus, a invenției pure. 'Eliade ia o poziție mai mult decât explicită în privința faptelor supranaturale a căror posibilitate o admite pe deplin'. O observație cu atât mai prețioasă pentru tema noastră cu cât, la finele capitolului, Culiianu se întreabă, în prelungirea ideii de mai sus, dacă nu ar 'trebui oare să presupunem și că la baza romanelor fantastice ale lui Eliade sau a unora dintre ele, precum Nopti la Serampore, stau fapte concrete? .

Spre un asemenea tip de lectură a șederii lui

Eliade în India ne îndeamnă chiar și Culianu, în ciuda unor avertismente și precauții metodologice care par mai degrabă de conivență. Dar, ceea ce ar putea părea ciudat este, în acest context, faptul că unui autori guénonieni — mă refer aici la discipolii lui Vasile Lovinescu — consideră perioada indiană a lui Mircea Eliade doar una 'de documentare erudită și jăventuri; personale', afirmând clar că 'M. Eliade, care a luat contact direct cu India, n-a folosit acest prilej pentru inițiere'. Dar că lucrurile pot fi citite într-o asemenea cheie o dovedește și un răspuns dat lui Claude-Henri Roquet când acesta l-a întrebat dacă dă crezare faptelor fantastice din operele sale literare :

'Cred în realitatea experiențelor care ne fac să ieșim din timp și să ieșim din spațiu. În anii aceștia din urmă am scris câteva nuvele în care e vorba de această posibilitate de a ieși din timpul istoric sau de a ne afla într-un alt spațiu, ca și Zerlendi. Descriind exercițiile de yoga ale lui Zerlendi, în Secretul doctorului Honigberger, am dat anumite indicații, bazate pe propriile mele experiențe, și pe care le-am trecut sub tăcere în cărțile mele despre yoga'.

Florin Țurcanu, referindu-se la perioada indiană și la aplecarea lui Eliade spre tantrism, sintetizează această relație privilegiată ca și cum ar fi vorba despre misterele din Secretul Doctorului Honigberger:

'Toate textele yoghinice, inclusiv cel al lui Patañjali, concordă în a recunoaște yoghinului posesia unor puteri supraumane (sidhhi); cunoașterea vieților sale anterioare, cunoașterea jstărilor mentale ale celorlalți oameni, dispariții și apariții miraculoase etc.'

O primă dar necesară concluzie la cele 3 studii

În Aspecte ale mitului, Mircea Eliade spune că: atât Yoga cât și buddhismul au dezvoltat aici într-o măsură necunoscută aiurea anumite practici psihofiziologice de jntoarcere în urmă. Evident, ritualul nu mai este subordonat unui scop terapeutic : nu se mai practică regressus ad uterum în vederea

vindecării sau a întineririi, nici în vederea unei repetiții simbolice a cosmogoniei, menită să vindece pacientul printr-o reimersiune în plenitudinea primordială. Atât Yoga cât și buddhismul se situează pe un alt plan decât terapeuticele primitive. Ţelul lor nu este sănătatea sau întinerirea, ci controlul spiritual și izbăvirea. Atât Yoga cât și buddhismul sunt soteriologii, tehnici mistice, filozofii și, firește, urmăresc alte țeluri decât vindecările magice'.

Alte comentarii facem în partea a IV-a a eseului și în care descifrăm legăturile dintre scrierile fantastic-ezoterice ale lui Eliade, Shiva-Shamhita și distorsionarea spațiului și timpului : călătoria în timp- Muntele Kailash.

0.15.3 Psalmii de noapte

Stihuri de la balamuc (1)

Pentru săptămânile care urmează până la finele lui 2025, vă propun spre citire și dezbatere mai multe poeme , unele în proză, bucăți de I(realitate) , probabil o viitoare carte: Psalmii de noapte-Stihuri de la balamuc. Tânguirile părintelui Ilarie... Astăzi: Psalmii de noapte- Stihuri de la balamuc (1)

Poemul de la sera balamucului

În seră , dar, în seră, plantele devin mai umane, capătă forme de mâini, capătă picioare, cele cumiți capătă sertralin, fluvoxamin, citalopram
Scrie paznicul balamucului pe un copac, scrie cu limba plină de cuie
Numai căldura moare, mai des, mai abstractu, mai abstract
Morții nu consumă caren și nici sertralin, fluvoxamin, citalopram
Carnea îi consumă pe ei
Alt poem scris cu un chibrit pe peretele spălatorului: tanti Reta și-a aprins ieri biblioteca
Nu mai sunt decât sunetul lemnului, ce putred se desface, putred se desface
În vodcă și diazepam, în amintirea vocii mele, în amintirea căută în piață o floare , un tradafir negru vei

găsi, unul negru din hârtie creponată
Nu mai sunt decât sunetul fierului, așa a strigat Pustnicul din cușca câinelui mort
așa a strigat: adu-mi mâine, sau poimâine sau draku
știe când, pe 27 septembrie
atunci să-mi aduci trandafirul cel negru din hârtie creponată ... cu sertralin peste fluvoxamin călcând vomitând , nu mai sunt decât sunetul pământului , ascultă, ascultă cum cad bulgării în groapa plină de apă mai bei o cană, încă o cană, apoi vine Învățătorul
Să stăm, te întrebăm, Învățătorule, să stăm a număra stelele
Sau să facem ciorbă de gherbere, ciorbă de gherbere să facem
De ziua morților, vii sau cum or fi, să o împărțim , precum la internat și nefamiliști, un polonic pentru fiecare vierme, pentru fiecare vierme ieșit pe nara stângă, pe nară, precum în spălător, așa și în salon, pâine din făină de ploșnițe să mâncăm

Psalmii de noapte: Cartea întâi- Cântul 1 (volumul este dedicat lui Vasile Voiculescu)

Te-am căutat, Doamne printre cotloanele cerului
În grădini cu îngeri și în ochiul furtunii, te-am căutat
Au zburat, au zburat toți pescărușii
Și neamurile Pământului au vrut să zboare, și ele au vrut

Dar aripile, dar aripile nu erau înviate, nu erau înviate în apa fântânii Neamurilor

De ceară erau acele aripi, de ceară ... Adâncul ca o haină este îmbrăcămintea lui; peste munți vor sta ape...

De ceară erau acele aripi, și vor arde, și era noapte, și vor arde

Vor arde pământul : sunt ca pleava spulberată de vânt

De ce strigă la Tine, Doamne? I-auzi, la tine tot strigă, cu glasurile lor plumbuite, strigă, sunete acide, aripi topite Dar vor tăcea, ca hienele vor tăcea, la asfințit vor tăcea, așa cu coada între picioare, așa, neamuri blestamate de apă și foc În fața toiagului tău de fier, unul câte unul vor tăcea, vor fura vasele olarului, vasele olarului le vor fura Cu vorbele lor ticăloase le vor umple

Cu vorbe și pâine din pământ... De certarea Ta vor

fugi, de glasul tunetului tău se vor înfricoșa... pe nisip vor scrie, pe nisip cu acul , cu sabia, cu pruncul ucis Psalmul 1: Fericit bărbatul, care n-a umblat în sfatul necredincioșilor și în calea păcătoșilor nu a stat și pe scaunul hulitorilor n-a șezut; 2. Ci în legea Domnului e voia lui și la legea Lui va cugeta ziua și noaptea.

3. Și va fi ca un pom răsădit lângă izvoarele apelor, care rodul său va da la vremea sa și frunza lui nu va cădea și toate câte va face vor spori.

4. Nu sunt așa necredincioșii, nu sunt așa! Ci ca praful ce-l spulberă vântul de pe fața pământului.

5. De aceea nu se vor ridica necredincioșii la judecată, nici păcătoșii în sfatul dreptilor.

6. Că știe Domnul calea dreptilor, iar calea necredincioșilor va pieri.

0.15.4 Viitorul care nu mai sună deloc bine, ne confirmă Giuliano da Empoli

Intrăm într-o epocă în care competența (economică, juridică, diplomatică) nu mai contează. Singura competență prețuită este cea informatică, dublată de lipsa de scrupule.

Pentru ca împărăția I.A. să vină, cunoașterea trebuie să fie înlocuită cu credința oarbă în tech, demolarea vechilor religii și reîntronarea Zeilor creați într-un Olimp digital.

După MAGUL DE LA KREMLIN, Giuliano Da Empoli vine cu o mărturie despre timpurile care vin, deși, eu cred că au venit deja, vremuri deloc amabile cu vechea lume, care, este înlocuită, step by step de noii conchistadori tech. Practic, viitorul este sumbru

și următoarea dictatura, este cea digitală: Giuliano da Empoli avertizează asupra unui viitor în care puterea politică este preluată de maștrii Inteligenței Artificiale (I.A.), care tratează oamenii ca pe niște numere (date), nu ca pe ființe autonome. I.A. este văzută nu doar ca un accelerator, ci ca o nouă formă de putere.

Mărturia sa, expusă în volumul 'Vremea prădătorilor' (Ed. Gallimard, 2025, Ed. Humanitas, 2025 pentru versiunea în limba română) este rezultatul numeroaselor ore petrecute în compania acestor maștri ai Inteligenței Artificiale (I.A.), precum Mark Zuckerberg, Elon Musk, Alexander Nix, Geoffrey Hinton, Yoshua Bengio, sau Yann LeCun.

'Pentru prima dată, observa el [n.n. – Henry Kissinger] 'cunoașterea omenească își pierde caracterul personal, indivizii se transformă în date, iar datele devin preponderente'. I.A. nu e doar un accelerator de putere, ci o nouă formă de putere, ce se distinge de toate mașinăriile create de om până în prezent.'

1. În acest proces de acaparare a puterii politice prin intermediul tehnologiei, maștrii high-tech au beneficiat de docilitatea (iar apoi, de complicitatea) politicianilor.

În ultimele trei decenii, responsabilii politici din democrațiile occidentale s-au purtat, în fața conchistadorilor tech, la fel ca aztecii din secolul al XVI-lea. Confrunțați cu tunele și fulgerele internetului, ale rețelelor sociale și ale inteligenței artificiale, ei s-au lăsat dominați, sperând ca o sclipire din magia acestora să se răsfrângă și asupra lor. La fel ca pe Montezuma, docilitatea nu i-a salvat de la pieire pe guvernării noștri: după ce s-au prefăcut că le respectă autoritatea, câtă vreme erau în inferioritate, conchistadorii și-au impus încet-încet dominația. Azi trăim în vremea prădătorilor, iar felul cum evoluează lucrurile anunță peste tot o epocă în care totul se va decide doar prin foc și sabie.

2. Mecanismul de preluare a puterii:

Abolirea normelor democratice și a zidurilor de apărare (drepturile omului, independența instituțiilor).

Necesitatea unui electorat needucat și manipulabil.

Crearea de haos în locul ordinii.

Strategia de manipulare pe rețelele sociale: identificarea fracturilor, afirmarea pozițiilor radicale și încurajarea confruntării pentru a 'încălzi atmosfera'.

Vă sună cunoscut, nu? Toate acestea ne sunt extrem de familiare, având în vedere modul în care rețelele sociale au influențat Brexit-ul, alegerile prezidențiale americane din 2016 sau alegerile prezidențiale din România (2024). Călin, nu sunt doar niște file de poveste, ci sunt file de SRI, multe file și multă implicare a unei grupări numită de conchistadori- Regii nisipurilor – citiți nuvela scrisă de George R. R. Martin.

Să nu ziceți că nu v-am spus de "Sandkings"!!! În blackcube vei găsi întodeauna nisip, iar în nisip sunt regii.

Cert, pentru a prelua puterea, cavalerii high-tech au nevoie de abolirea vechilor norme care stau la baza societăților democratice, de un electorat cât mai needucat și mai ușor manipulabil, de haos în locul ordinii.

3. Inginerii din Silicon Valley au încetat de mult să mai programeze calculatoarele și s-au transformat în programatori ai comportamentelor umane.

Vechea lume a creat niște ziduri de apărare: respectul independenței anumitor instituții, drepturile omului și ale minorităților sau evitarea tensiunilor internaționale. Nimic din toate acestea nu mai are vreo valoare în lumea prădătorilor.

'N-are importanță, căci tot ce contează e acțiunea, iar inamicul cel mai mare al acțiunii este cunoașterea. Un mediu haotic cere decizii îndrăznețe care să cap-

tiveze publicul și simultan să-i sidereze pe adversari.’

’În acest mediu, superdotații sunt tratați ca o cantitate neglijabilă, fiindcă ei nu pun niciodată mâna pe secure, iar singura monedă aflată în circulație e riscul.’

Nu este de mirare că în aceste împrejurări apare un nou tip de politicieni, neîncorsetați de considerente morale sau de scrupule intelectuale.

’Donald Trump, fiindcă despre el este vorba, este o formă de viață excelent adaptată la epoca de azi. Una din trăsăturile sale este că nu citește niciodată: cel puțin de asta se plâng consilierii săi, în șoaptă, nu cu voce tare, ca să n-audă toată lumea care aprecia asta într-o epocă dispărută.’

4. Tabloul pe care ni-l înfățișează Giuliano da Empoli este înspăimântător:

intrăm într-o epocă în care competența (economică, juridică, diplomatică) nu mai are căutare. Singura competență prețuită este cea legată de informatică, dar și aceasta dacă este dublată de lipsa de scrupule. Nu este de mirare că în acest context apar noi tipuri de politicieni, la fel de lipsiți de scrupule, care caută să intre în grațiile cavalerilor high-tech.

Această alianță ignoră protecția publicului, promovând asiduu cryptoactivele, instrumentele financiare riscante, website-urile cu mesaje destabilizatoare. Scopul urmărit este de de-reglementare totală și crearea unui câmp de luptă unde învingătorul ia totul. Nu este de mirare că Uniunea Europeană, cu numeroasele sale norme și reglementări, este privită ca Inamicul public nr 1, astfel încât rețelele sociale abundă în acuzații la adresa eurocraților.

Dar toate acestea prind la un public neinformați și tot mai incult, pe an ce trece.

5. Giuliano da Empoli formulează dezbaterea care va domina viitorul în termenii următori:

’Marea dilemă care a structurat politica din secolul XX a fost raportul dintre stat și piață; ce parte din viața noastră și din funcționarea societății trebuie să rămână sub controlul statului și ce parte e bine să fie lăsată pieței și societății civile? În secolul al XXI-lea clivajul decisiv e altul: cel dintre om și mașină. În ce măsură viața noastră trebuie să fie supusă unor puternice sisteme digitale și în ce condiții?’

Vedem, așadar, cât de defazați suntem noi aici, în România. În timp ce noi ne certăm pe cât de mare să fie rolul statului în economie (o problemă la care statele europene au răspuns de mult), ne scapă complet din atenție problema ce se profilează la orizont, aceea a dictaturii digitale. Și nici măcar nu ne este clar dacă ar fi preferabilă o dictatura digitală exercitată de companii (americane) sau de către un stat (chinez).

6. Spre finalul cărții, autorul atinge subiectul-cheie al relației dintre I.A. și conștiință.

’Ce se va întâmpla cu conștiința omenească, dacă puterea ei explicativă e depășită de I.A. și societățile nu mai sunt în stare să interpreteze lumea pe care o locuiesc în termeni care să aibă sens pentru ele?’

’Întrucât nu-i interesează nici istoria, nici filozofia, acești tehnologi nu-și dau seama că ei propun, de fapt, o întoarcere la epoca dinaintea Iluminismului, într-o lume magică, de neînțeles, guvernată de I.A., la care ne vom ruga ca la niște zei antici!’

Vă amintiți de Marlaux: Secolul 21 va fi creștin sau nu va fi deloc. E un subiect care l-am dezvoltat cu ceva timp în urmă.

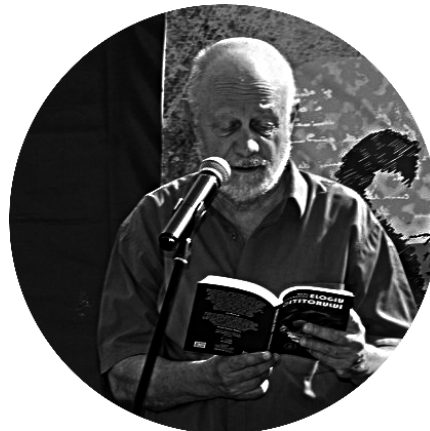
7. Ne rămâne Conștiința universală?

Atâta doar că această credință nu este una într-o ordine universală, guvernată de o Conștiință Supremă și păstrătoare a unor norme morale. Tocmai de aceea, avem convingerea că toată această utilizare a tehnologiei în scopuri egoiste va sucomba în fața

marilor legi ale Conștiinței Universale, nu înainte însă de a fi târât umanitatea în derută și în dictatură digitală. Totul din cauza prostiei și lăcomiei omenești.

0.16 Zorin Diaconescu

0.16.1 Dacă aveți puțină răbdare vă explic motivele curiozității mele

Clubul CoșBook /
Biblioteca Județeană George Coșbuc
Bistrița

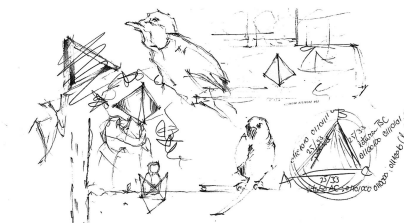
Vineri, 31 Octombrie, ora
16:30

01100111

01101110

01100101

Întâlnire și lectură / Ioana Bradea

Moderator / Ioan Pîntea / director BJGC

Prima carte a Ioanei a stârnit furori în liniștitul nostru burg. Motivul era evident încă de la prima pagină. Autoarea vădit nonconformistă stârnea indignarea ipocrită a celor care își închipuie că reprezintă lumea bună a urbei. Un început

promițător.

Vineri Ioana ne propune: o lectură dintr-o creație nouă, o editură despre care n-am auzit nimic (semn bun!) și.. restul vom vedea și auzi vineri. Aștept întâlnirea cu speranța că nu va fi una șablon. După întâlnire schimbăm opinii. (Notă: felicitări!! nu e o opinie, ci un act de politețe).

0.16.2 Cum să rămâi fără prieteni

Prietenia a fost o relație umană. Revoluția digitală i-a dat un înțeles nou, pe măsura softului utilizat. Cum o buna parte dintre noi suntem tributari rețelei Facebook, prietenia se administrează din meniu. Tot de acolo se și desface, motivul cel mai frecvent invocat fiind... politica. În republica socialistă eram toleranți, nimeni nu se supăra pe tine când îl înjurai pe singurul care merita înjurat, ceilați fiind doar figuranți. Eventual detectai priviri îngrijorate care căutau dacă era vreun turnător prin preajmă. De obicei era. Dar nici turnătorii nu mai erau ce au fost odată. Democrația noastră e mult mai aprigă. Prietenii de pe rețea sunt trup și suflet pentru câte o cauză și doamne ferește să spui ceva incorect politic. Recunosc, am greșit, adică am spus ce gândeam, o imprudență pentru care nu te iartă nici mama. M-am trezit blocat și răsblocat, după ce am mai citit niște complimente care l-ar fi uimit până și pe vizitiul care bea liniștit în bufetul satului. Acesta este un text de proză și nu un pamflet, deci nu voi face alte comentarii.

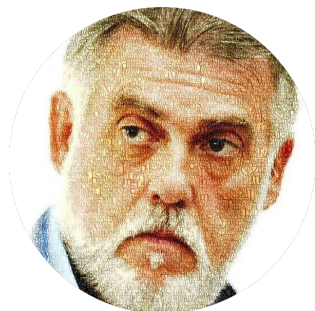
Vreau să vorbesc doar despre sentimentul care mă încearcă: îngrijorarea. Fiindcă simt din nou nevoia să spun ce gândesc, mai rău, să postez ce gândesc și asta mă va transforma în inamicul public numărul 1 din cauză ca eu nu gândesc conform cu una dintre tabere. Gândirea mea are prostul obicei de a se conforma doar persoanei, adică mie. Ori ideile personale nu se potrivesc cu nici unul din tiparele rețelei. Am fost încântat că nu pot fi catalogat și de acolo mi se va trage. Toate taberele se vor supăra mai devreme sau mai târziu pe mine, când mă vor prinde cu o afirmație neconformă. În aceste clipe istorice în care se făurește viitorul națiunii (mă rog,

se faurește de câteva decenii, dar nu despre asta vorbim acum), în aceste momente decisive nu va fi tolerată nici o abatere, ai de ales între patriot și vândut. Grea alegere câtă vreme patrioții unora sunt vânduții celorlalți, dar nu e timp de scuze. Unde e vremea când la ședință spuneai una și la cârciumă alta și te simțeai acasă în ambele locuri. Acum sunt conectate amândouă și stau cu ochii pe tine și ești admonestat când din ședință, când din cârciumă. Tocmai am învățat o expresie nouă și o notez aici: toxic și toxicizant. Să ne ferească cel cu feritul de mai rău.

În networking te gândești mereu la cei doi indieni care privesc niște urma și zice unul 'albi au trecut pe aici'. 'De unde știi?' întreabă celălalt. 'Vorbim englezește'. Și noi. dar nu întotdeauna.

Meditație

0.17 Lucian Dobârtă

0.17.1 Don Quixote the old dreamer

cugeți bătrâne...?
la toate trecutele fapte...?
la cele trecute iubiri...?
la cele rămase speranțe...?

you keep thinking old man ...?
about your past deeds ...?
about all bygone loves ...?
about the remaining hopes ...?

0.17.2 Don Quixote tempted

e lupti cu ispita
când miezu-i iubirea,
atras deopotrivă,
respins și hulit,
te poartă destinul

you fight temptation
when the core is love,
both attracted,
rejected and defamed,
destiny carries you

0.17.3 Don Quixote ascends

aplec
prin sacrificiu
o viață întreagă,
doar la final,
ți-ai lăsat privirea
să zboare,
dincolo

bowed
in sacrifice
an entire life,
just in the end,
you let your gaze
fly,
across

delicate,
unbent rebel,
hunted from everywhere,
you're blasphemed
for your aura
my knight

0.17.4 Don Quixote unbent rebel

sensibil,
răzvrătit nesupus,
vânat pretutindeni,
ești hulit
pentru aura ta
cavalere

0.17.5 Don Quixote melancólico

pierdute nostalgii
în risipite colțuri
de privire...
doar cavalerul rătăcit
își mai aduce'aminte

nostalgia lost
in spread corners
from my sight...
the knight-errant
is the only one to remember

Eseu

0.18 Jurnal de cititor

0.18.1 Dacă vrei să schimbi lumea

Ideea de a accentua legătura dintre literatura cultă și folclor este pe atât de binevenită, pe cât de necesar este să nu-ți uiți locul de obârșie, așa cum apa curgătoare nu-și poate uita, sau și mai rău, nega izvorul. O astfel de uitare, de negare ar fi un păcat împotriva firescului. Dar păcate împotriva firescului apar tot mai multe în veacul nostru, de aceea orice memento cu privire la normalitate trebuie apreciat ca atare.

Fiecare acțiune în sensul acestui memento reprezintă o contribuție semnificativă la menținerea sănătății spirituale a unui neam, folclorul fiind, în dimensiunea lui ontologică, reflecția frumuseții ființei și a ființării acestuia prin veacuri, fapt ce apare cu evidență, între altele, în transparența marilor creații literare din viața popoarelor cu privire la legătura lor cu folclorul.

Emil Cioran spunea că o civilizație începe în mit și sfârșește în îndoială. Ce bine că începe în mit, în miturile sacre cum ar zice Mircea Eliade, cele care abordează și răspund la marile întrebări despre Dumnezeu, univers, lume și om și care trebuie păstrate tocmai pentru caracterul lor sacru, și ce rău că această civilizație sfârșește în îndoială, în demitizare și desacralizare, cum vedem că se întâmplă în epoca în care trăim.

Volumul bilingv (română-engleză) *Țesături de cuvânt*, o Antologie internațională de literatură cu rădăcini în folclor (Ed. Nosa Nostra, Bistrița, 2025) îngrijit de scriitorii Dorel Cosma, Președintele Uniunii Mondiale de Folclor (IGF) și Robert Laszlo, Manager al Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, Satu Mare, alături de o echipă de profesioniști formată din Carmen Petruț, Mirela Rus, Doris Nedelea și Zorin Diaconescu, o reflecție a primului simpozion internațional *Mai aproape prin literatură și folclor* organizat de Dorel Cosma și Robert Laszlo sub egida Uniunii Mondiale de Folclor (IGF) la Satu Mare în 2024, realizează un dublu tip de comunicare: între literatura cultă și folclor, pe de o parte, și între reprezentanți ai acestor domenii de creație din România, Moldova și încă zece țări de pe trei continente.

Atât literatura, cultura în general, cât și Tradiția sunt parte din elementele identitare ale unui neam, deci definitorii pentru persoana care se naște și crește în sânul unui popor, distinct și prin alte elemente de popoarele din jur. Câtă vreme armonia dintre acestea este fundamentală pentru viață și supraviețuire, aceasta se realizează în multe feluri, chiar și prin evenimente de tipul acestui Simpozion și publicării acestei cărți.

Dar așa cum se spune că dacă vrei să schimbi lumea, începe cu tine, și acest volum, deci oglindă a unui eveniment internațional, adunând între copertile sale biografii și creații lirice, are menirea, și și-o îndeplinește, de a apropia, cum citim chiar în titlul Simpozionului, oameni și țări, de a afirma și a recunoaște valori, de a începe sau continua relații de prietenie, de a răspândi lumina bucuriei în suflete.

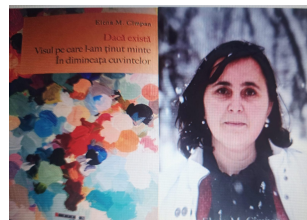
În fapt, autorii volumului împlinesc un foarte important deziderat biblic: *Cât este de bine și cât e de frumos să locuiască frații împreună* (Ps. 132, 1).

Theodor Damian

Noesnerland

0.18.2 Elena M. Cîmpan

Dacă există – Visul pe care l-am ținut minte – În dimineața cuvintelor

Volumul recent al poetei Elena M. Cîmpan, 'Dacă există – Visul pe care l-am ținut minte – În dimineața cuvintelor', se remarcă printr-o construcție tripartită, fiecare parte reprezentând o etapă distinctă a reflecției poetice. Titlul însuși devine programatic, conducând cititorul de la ipoteza existențială ('Dacă există'), la tărâmul oniric ('Visul pe care l-am ținut minte'), pentru a se așeza, în cele din urmă, în templul limbajului ('În dimineața cuvintelor').

Prima secțiune, 'Dacă există', se constituie într-un exercițiu de interogație metafizică. 'Un mare dacă/ al întâmplării, al deciziei,/ condiția magnifică a existenței...' – aceste versuri ilustrează poetica întrebării, a condiționalului care devine, paradoxal, certitudine a trăirii. Poeta are capacitatea de a extrage poezie din tot ceea ce o înconjoară, filtrând realitatea prin sensibilitatea romantică, dar și prin rigoarea profesoarei conștiente că lectura trebuie pregătită, orientată, înțeleasă. Aici se observă tendința de perfecțiune: versul este lucrat până la forma definitivă, chiar și 'pentru un singur cititor'.

Partea a doua, 'Visul pe care l-am ținut minte', explorează relația dintre vis și realitate. Oniricul devine teritoriu de cunoaștere și de tandrețe, iar 'zborul de vis' simbolizează libertatea absolută a ființei: 'Stii zborul acela din vis... care e numai al tău/ pe deasupra câmpiilor'. Poeta își asumă aici și dimensiunea memorială, refuzând uitarea prin crearea deliberată a amintirii. Gestul de a 'ține de mână' devine o metaforă a apropierii și a dragostei într-o lume grăbită, unde astfel de semne par a se estompa.

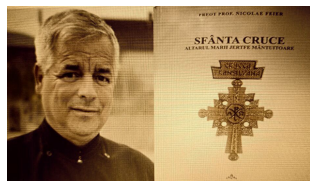
Ultima secțiune, 'În dimineața cuvintelor', este dedicată în mod aproape integral reflecției asupra limbajului. Cuvintele sunt entități vii, capabile să 'se trezească înaintea' poetei, să o introducă într-o nouă zi. Dialogul cu literele devine o confesiune lirică, dar și o formă de rezistență spirituală. În acest spațiu apare și dimensiunea civică a volumului. Poeta își exprimă luciditatea și spiritul critic: 'Lumea e ciudată/ Unii vorbesc degeaba/ Alții tac degeaba'. Poemul 'De ziua lui Eminescu' are accente manifeste, prin apelul direct ca și cultura română să-și cinstească valorile la același nivel cu marile culturi europene: 'Iar dacă Goethe e Institut/ Cervantes e Institut,/ să fie Institut și Eminescu'. Este aici un act de respect, dar și o pledoarie pentru demnitate culturală.

Prin întreg volumul, Elena M. Cîmpan reușește ceea ce Hölderlin numea 'a locui poetic lumea'. Ea împarte obiectele și trăirile în categorii valorice, investește lucrurile primite de la 'cei care contează' cu semnificații speciale și, mai presus de toate, conferă cărții și lecturii un loc central. Poemele dedicate 'sălii de lectură' exprimă nu doar nostalgie, ci și sacralizarea întâlnirii cu textul și ideea.

Astfel, 'Dacă există – Visul pe care l-am ținut minte – În dimineața cuvintelor' este un volum care îmbină lirismul confesiv cu reflecția critică, delicatețea romantică cu luciditatea civică. Este o carte scrisă cu suflet, dar și cu o conștiință literară matură, o carte care îndeamnă la respect pentru poezie, pentru lectură, pentru adevăr.

Dorel Cosma

0.18.3 Nicolae Feier

Sfânta Cruce – Altarul Marii Jertfe Mântuitoare

În peisajul teologiei românești contemporane, părintele profesor Nicolae Feier se impune ca una dintre vocile distincte și durabile. Preot respectat al Bisericii Ortodoxe Române, autor al unui număr însemnat de volume de istorie, teologie și spiritualitate, părintele Feier își confirmă în noua sa lucrare – Sfânta Cruce – Altarul Marii Jertfe Mântuitoare – vocația de dascăl și călăuză duhovnicească, deopotrivă pentru clerici, teologi și credincioși.

Cartea, apărută la editura Nosa Nostra din Bistrița, sub îngrijirea profesionistă a editorului Marin Ecedi, se prezintă nu doar ca un volum de reflecție teologică, ci și ca un document cultural și spiritual. Calitatea tipografică, selecția iconografică și includerea unor fotografii cu valoare documentară – între care se numără chiar imaginea locului unde a avut loc revelația Crucii, precum și monumentul ridicat ulterior pe acel spațiu – dau volumului o dimensiune vizuală și emoțională deosebită.

Lucrarea este deschisă de o prefață semnată de prof. univ. dr. Teofil Tia, Decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, care îl definește pe autor drept 'preotul inimilor', arătând că 'prin cuvântul și fapta sa a strâns în jurul Crucii o comunitate'. Această caracterizare surprinde esența personalității părintelui Feier: un preot al dăruirii, un om al iubirii jertfelnice și un formator de comunitate, care știe să îmbine teologia academică cu pastorația vie și apropiată de oameni.

Conținutul volumului este structurat cu rigoare și deschidere. Pornind de la afirmația fundamentală că 'Crucea este împăcarea noastră cu Dumnezeu', părintele Feier își conduce cititorul printr-un parcurs al simbolurilor, înțelesurilor și rosturilor Crucii: de la semn al jertfei și al mântuirii, la reper de viață și apărare împotriva răului. 'Dumnezeu nu ne silește să cinstim Crucea, ci ne respectă libertatea', subliniază autorul, arătând că asumarea Crucii este un act de voință și de credință.

Valoarea cărții constă și în modul în care autorul reușește să pună în dialog dimensiunea teologică cu cea istorică și culturală. Crucea nu este doar un semn de cult, ci și un element de civilizație și spiritualitate universală: ea se regăsește în simboluri matematice, geografice, medicale, fiind o prezență constantă în istoria umanității. Această viziune largă și inte-

gratoare este specifică părintelui Feier, care, în numeroasele sale cărți, a reușit să aducă teologia în dialog cu istoria și cultura românească.

Un alt aspect esențial este dimensiunea patriotică și identitară a volumului. 'Mai pun cartea aceasta sub semnul Crucii Neamului nostru Românesc', notează autorul, reafirmand legătura indestructibilă dintre credință și identitate națională. Prin astfel de afirmații, părintele Feier se înscrie în linia marilor preoți cărturari români care au apărut, prin cuvânt și faptă, atât valorile creștine, cât și specificul românesc al spiritualității ortodoxe.

Stilul cărții este poetic și confesiv, dar totodată riguros și analitic. Fiecare capitol îmbină meditația personală cu referințele istorice și teologice, iar rugăciunile incluse în final dau textului o lumină aparte. Este, în fapt, un îndreptar de viață duhovnicească, scris de un preot cu experiență, cu sensibilitate și cu harul de a transmite adevărurile mari ale credinței pe înțelesul tuturor.

Sfânta Cruce – Altarul Marii Jertfe Mântuitoare se dovedește a fi mai mult decât o carte de teologie. Este un act de credință, un document spiritual și cultural, dar și un testament personal al părintelui profesor Nicolae Feier. Prin acest volum, autorul își continuă lucrarea de o viață: aceea de a așeza comunitatea bistrițeană, și nu numai, sub semnul Crucii, oferindu-i lumină, putere și sens.

Un volum care îmbină frumusețea grafică, rigoarea teologică și mărturia de credință, unind munca editorului și a autorului într-o operă de valoare, merită să rămână un reper în literatura teologică românească.

Dorel Cosma

0.18.4 Corespondență din Germania (I)

S-a lăsat toamna și peste Germania

După ce am participat la Toamna Culturală Românească de la Viena, ne-am continuat drumul spre Germania, oferindu-ne o mică vacanță alături de copiii din München. Evenimentul din capitala Austriei ne-a adus bucuria unei diaspore active, implicate, dornice de informații și preocupată de ceea ce se întâmplă acasă. Lecturile și dialogurile noastre au stârnit multe întrebări, semn că românii de dincolo de graniță nu și-au pierdut interesul pentru țară, chiar dacă uneori distanța pare mare.

Odată pășind în Germania, printre vești despre ordine, curățenie și disciplină, am aflat și noi despre ultima ispravă românească: Curtea Constituțională respinge proiectul de micșorare a pensiilor magistraților. Cum se spune, corb la corb nu-și scoate ochii. Era, de altfel, de așteptat. Doar că – surpriză! – prea fericitul nostru prim-ministru, cu sprâncenele încordate, anunța cu gravitate că, dacă proiectul îi este respins, va demisiona.

Recunosc, m-a trecut un fior: cum să ne lase chiar acum iubitul Bolojan? Am răsuflat ușurat însă – omul s-a răzgândit, potrivit tradiției românești. Mierea puterii rămâne dulce, iar scaunul cald.

Așa că am putut, în sfârșit, să privesc liniștit toamna care se așterne peste Bavaria. Un spectacol de culori: verde, galben, maro, albastru – frunze zburlnice care dansează în aerul umed, picături

mărunte de ploaie, o atmosferă tipic bavareză.

Ne-am plimbat prin Landshut, un orașel fermecător, și am decis să ne oprim la un restaurant italian. Pofta de pizza ne-a condus acolo. Odată intrați, am simțit imediat aroma mediteraneeană și voioșia specifică italienilor. Am întrebat tânărul ospătar în ce limbă să comandăm – germană sau italiană? Cu un zâmbet amabil ne-a spus: 'cum doriți, chiar și în spaniolă, dacă preferați'.

Am ales totuși germana. Spre finalul mesei, auzindu-ne vorbind între noi, ospătarul s-a apropiat și, cu un zâmbet sincer, ne-a spus:

— 'Nu am știut, dar puteți comanda și în limba română. Eu sunt din Cugir.'

I s-a luminat chipul când a aflat că suntem ardeleni. Am stat de vorbă o vreme, descoperind un tânăr plecat de 15 ani, cu dor de casă, politicos, elegant, stăpân pe patru limbi străine – un român care te face să fii mândru.

Nu i-am spus nimic despre deciziile Curții Constituționale. Ce rost ar fi avut să-i stric ziua? Mai bine am privit împreună frunzele galbene care se aștern peste Landshut, am ascultat ploaia fină și am lăsat toamna bavareză să ne vorbească despre echilibru, culoare și liniște – acele lucruri simple pe care, uneori, le uităm acasă.

Autumn Has Fallen Over Germany Too After taking part in the Romanian Cultural Autumn in Vienna, we continued our journey to Germany, allowing ourselves a short vacation with our children in Munich. The event in Vienna brought us the joy of meeting an active and curious Romanian diaspora, eager for news and deeply interested in what happens back home. Our readings and conversations sparked many questions, proving that even far from the country, Romanians still care passionately about their roots.

Once we crossed into Germany, amid the usual

order, discipline, and clean streets, we heard about the latest Romanian episode: the Constitutional Court rejected the project to reduce the pensions of magistrates. As the saying goes, a crow will never peck out another crow's eyes. It was, of course, expected. Yet, in a burst of political drama, our overly confident prime minister—eyebrows tightly drawn—threatened to resign if the project was rejected.

I must admit, I was worried for a moment: what would we do if our beloved Bolojan actually left? But, to my relief—and true to Romanian tradition—he quickly reconsidered. The sweetness of power is hard to give up, and so the chair remains safely occupied.

And with that reassurance, I could finally turn my attention to the autumn settling over Bavaria—a magnificent display of colors: green, yellow, brown, and blue. Playful leaves dancing in the wind, raindrops painting the cobblestones, all wrapped in that unmistakable Bavarian atmosphere.

We wandered through Landshut, a charming little town, and decided to stop at an Italian restaurant. A craving for pizza had led us there. The moment we entered, we were greeted by the unmistakable Italian spirit—warm and lively. I asked the young waiter in which language we should order—German or Italian? With a polite smile, he replied: 'As you wish, even in Spanish if you like.'

We went with German. Near the end of our meal, as he overheard us speaking, the waiter approached and said with a friendly grin:

— 'I didn't know, but you could have ordered in Romanian too. I'm from Cugir.'

His face lit up when he learned we were from Transylvania. We had a pleasant conversation and discovered a young man who had been living abroad for fifteen years, full of longing for home. Elegant, polite, fluent in four languages—a Romanian to be proud of.

I didn't mention to him the latest decision of the Constitutional Court. Why spoil the mood? It was better to watch the yellow leaves fall, to see how the colors blended with the rhythm of the Bavarian rain—a peaceful, poetic reminder that, sometimes, autumn abroad can feel warmer than politics at home

0.18.5 Corespondență din Paris (I)

ATELIER DES LUMIÈRES – O călătorie cosmică în lumea misiunilor Apollo

Am pătruns, pentru aproximativ treizeci de minute, într-o lume cu totul specială – lumea astronautilor. În inima Parisului, Atelier des Lumières ne invită să retrăim istoria lansărilor Apollo, proiectate într-un spectacol digital de lumini, culori și sunet care ne poartă în spațiul cosmic.

Sala, amplă și învăluită în lumini stelare, te cuprinde și te transpune într-un univers pe care puțini dintre noi l-am cunoscut altfel decât prin ecranele televizoarelor. Tom Hanks, actorul american care a interpretat magistral rolul comandantului Jim Lovell în filmul Apollo 13, apare în proiecții speciale, prezentând fragmente de interviuri și secvențe documentare despre această epopee a omenirii.

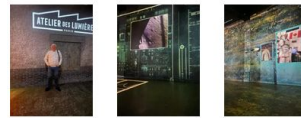
Pe fundalul sonor intens și emoționant, imaginile tridimensionale îți dau senzația că motoarele vibrează în jurul tău. Simți parcă desprinderea navei de pe sol, urci printre stele și trăiești emoția primilor pași pe Lună. Atelierul parizian transformă astfel istoria într-o experiență imersivă, unde arta digitală se împletește cu tehnologia și știința.

Programul face un arc peste timp, de la Apollo 11 – prima aselenizare din iulie 1969, când Neil Armstrong și Buzz Aldrin au devenit primii oameni care au pășit pe Lună – până la ultimele misiuni din programul Apollo, încheiate în 1972. În total, 12 astronauti au atins solul lunar, iar contribuția științifică și tehnologică a acestor expediții rămâne una dintre cele mai importante realizări ale secolului

XX.

Pentru cei care au trăit emoția acelor clipe în direct, expoziția înseamnă o reîntoarcere la o amintire unică. Pentru generațiile tinere, este o ocazie rară de a descoperi fascinația zborului spre Lună și curajul oamenilor care au făcut posibil visul cosmic al omenirii.

Atelier des Lumières din Paris reușește, prin forța imaginii și a sunetului, să redea nu doar istoria, ci și emoția, transformând vizitatorul într-un participant la aventura stelară a misiunilor Apollo.

0.18.6 Corespondență din Paris (II)

Reîntâlnirea cu turnul Eiffel

Este o zi înnoată la Paris și ne-am propus o reîntâlnire cu Turnul Eiffel. Vremea posomorâtă și-a pus, parcă, amprenta și asupra marelui simbol al Franței, care astăzi pare ușor trist, chiar dacă în jurul lui forfota turiștilor nu se oprește nicio clipă.

Oameni veniți din colțuri îndepărtate ale lumii se întâlnesc la poalele turnului, zâmbind încrezători și dornici de a privi capitala de sus. Și totuși, în aer plutește un sentiment straniu. Eiffel pare gânditor, poate și pentru că de la înălțimea sa nu poate zări pe cei care au prădat Luvrul, furând bijuterii de o valoare inestimabilă, legate de istoria Franței.

Încă nicio urmă a hoților, iar timpul trece, așa cum a trecut și peste misterul coifului dacic. Cu greu poți crede că asemenea lucruri se pot întâmpla la Luvru — și totuși, s-au întâmplat. Nici măcar Turnul Eiffel, veșnicul martor al Parisului, nu i-a putut vedea pe răufăcători.

La poalele sale, însă, viața continuă. Lumea zâmbeste, se fotografiază, se bucură, iar norii gri

par să fie uitați. Dintr-odată, se pornește o ploaie mărunță, de parcă cerul ar vrea să spele rușinea dispariției bijuteriilor lui Napoleon.

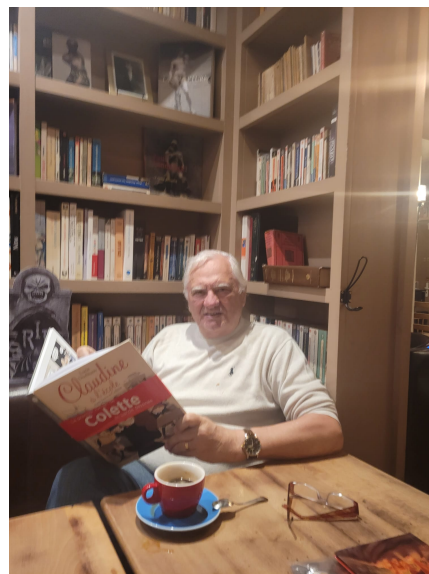
Când se aprind luminile serii, Eiffel parcă se înveșelește din nou. De sus, poate vedea bucuria renașterii de la Notre-Dame, poate zărește speranța unei lumi care nu încetează să viseze.

Mă bucur să-l revăd voios — pe acest prieten de metal care, în urmă cu câțiva ani, a fost martorul unei întâlniri de suflet: cea a cărților românești prezentate chiar la poalele sale. Era vremea prietenilor adevărați, a lecturilor plăcute, chiar și sub umbrela unei ploii pariziene.

I-am zâmbit Turnului Eiffel și, cu bucuria unui vechi prieten, i-am promis că voi reveni. Să citim din nou, la poalele lui.

0.18.7 Corespondență din Paris (III)

Colette – o cafenea literară în inima Parisului

După o vizită la impunătoarea Catedrală Notre-Dame, pașii m-au purtat spre o mică oază de liniște și rafinament parizian – Cafeneaua 'Colette', situată nu departe de Primăria Parisului. Încă de la intrare, atmosfera sa m-a cucerit: rafturi pline de cărți, lumini calde, oameni care citesc sau scriu, într-un decor care te îndeamnă la reflecție și la visare. Este genul de loc unde poți savura o cafea și, în același timp, o pagină de literatură.

Numele cafenelei nu este întâmplător. Colette, pe numele ei adevărat Sidonie-Gabrielle Colette (1873–1954), este una dintre cele mai iubite scriitoare ale Franței. Autoare a celebrelor romane Claudine, Chéri și Gigi, Colette a fost o personalitate complexă – romancieră, dramaturg, jurnalistă și critic literar. În perioada interbelică și în anii '50, a fost o figură marcantă a vieții culturale pariziene, admirată pentru stilul ei elegant, dar și pentru libertatea de gândire. În 1945 a devenit membră a Academiei Goncourt, iar în 1953 a fost distinsă cu Legiunea de Onoare.

În acest spațiu care îi poartă numele, am savurat cu și mai multă plăcere cafeaua, cufundat într-o ambianță care respiră literatură. Proprietarii mi-au vorbit cu mândrie despre numeroasele distincții primite de local și despre atmosfera culturală pe care o cultivă. Am avut bucuria să stau de vorbă și cu un tânăr basarabean, stabilit de peste zece ani la Paris, care lucrează aici. Cu emoție și bucurie, mi-a vorbit în românește despre cafenea, despre clienții fideli și despre dorul de literatura română.

Gândul m-a purtat imediat spre casă. Cât de frumos ar fi ca și în orașele noastre să existe asemenea locuri — cafenele literare, unde cartea, cultura și conversația să se întâlnească firesc în jurul unei cești de cafea. Locuri care să adune scriitorii contemporani, să continue tradiția literară a trecutului și să deschidă, cu speranță, drumul viitorului cultural.

Colette – un café littéraire au cœur de Paris

Après une visite à la majestueuse cathédrale Notre-Dame, mes pas m'ont conduit vers une oasis de calme et de raffinement parisien – le café “Colette”, situé non loin de l'Hôtel de Ville. Dès l'entrée, l'atmosphère m'a séduit : des rayonnages remplis

de livres, une lumière douce, des gens qui lisent ou écrivent, dans un décor qui invite à la réflexion et à la rêverie. C'est le genre d'endroit où l'on savoure à la fois un café et une page de littérature.

Le nom du café n'est pas choisi au hasard. Colette, de son vrai nom Sidonie-Gabrielle Colette (1873–1954), est l'une des écrivaines les plus aimées de France. Auteure des célèbres romans Claudine, Chéri et Gigi, Colette fut une personnalité multiple – romancière, dramaturge, journaliste et critique littéraire. Figure marquante de la vie culturelle parisienne des années 1920 à 1950, elle fut admirée pour son style raffiné et sa liberté de pensée. En 1945, elle entra à l'Académie Goncourt et reçut, en 1953, la Légion d'Honneur.

Dans ce lieu qui porte son nom, j'ai savouré mon café avec un plaisir particulier, plongé dans une ambiance empreinte de littérature. Les propriétaires m'ont parlé avec fierté des distinctions reçues et de la vocation culturelle du lieu. J'ai eu la joie de rencontrer un jeune Bessarabien, installé à Paris depuis plus de dix ans, qui y travaille. Avec émotion, il m'a parlé en roumain de son attachement à la littérature et de la chaleur du café.

Mes pensées ont alors volé vers mon pays. Comme il serait beau que, dans nos villes, existent aussi de tels lieux — des cafés littéraires, où le livre, la culture et la parole se rejoignent naturellement autour d'une tasse de café. Des espaces où les écrivains d'aujourd'hui trouvent leur place, prolongeant le passé littéraire et préparant l'avenir culturel.

Colette – a literary café in the heart of Paris

After visiting the majestic Notre-Dame Cathedral, my steps led me to a small oasis of Parisian charm and refinement – Café “Colette”, located near the City Hall of Paris. From the moment I entered, I was captivated by the literary atmosphere: shelves filled with books, warm lights, people reading or writing – a setting that invites reflection and imagination. It is the kind of place where you can enjoy both a cup of coffee and a page of literature.

The name of the café is no coincidence. Colette, whose real name was Sidonie-Gabrielle Colette (1873–1954), remains one of France’s most beloved writers. Author of the famous novels *Claudine*, *Chéri* and *Gigi*, Colette was a multifaceted personality – novelist, playwright, journalist, and literary critic. A key figure of Parisian cultural life between the 1920s and 1950s, she was admired for her elegant style and intellectual freedom. In 1945 she became a member of the Goncourt Academy and, in 1953, received the Legion of Honour.

In this space that bears her name, I enjoyed my coffee even more, surrounded by an atmosphere that

breathes literature. The owners spoke proudly about the many distinctions the café has received and its dedication to culture. I also had the joy of meeting a young man from Bessarabia, who has lived in Paris for over ten years and works there. He spoke warmly, in Romanian, about the café, its loyal guests, and his love for literature.

My thoughts drifted homeward. How wonderful it would be to have such places in our own cities — literary cafés, where books, culture, and conversation meet naturally around a cup of coffee. Spaces that bring together contemporary writers, continue our literary heritage, and open new paths toward a vibrant cultural future.

0.18.8 Corespondență din Paris (IV)

Lansare de carte la Paris

Întâlnire culturală sub semnul prieteniei franco-române

O bucurie deosebită a fost reîntâlnirea cu doi oameni de excepție ai literaturii franceze: Florence și Joël Conte, scriitori, editori și promotori ai culturii universale. Cei doi se simt mereu aproape de valorile românești și, în special, de spiritul Bistriței, pe care îl transmit constant în mediile culturale din Paris.

Lansare literară într-un loc simbolic – restaurantul Fouquet’s

În aceste zile, am avut privilegiul unui eveniment de excepție: lansarea volumelor mele apărute în anul 2025, desfășurată într-un loc cu rezonanță artistică aparte — restaurantul 'Fouquet's', situat pe celebrul Champs-Élysées.

Localul impresionează prin atmosfera sa intimă și elegantă, o oază de rafinament parizian în care arta și cultura se întâlnesc firesc. Pe pereții încărcăți de istorie, vizitatorii pot recunoaște portretele unor mari personalități care au poposit aici: Orson Welles, Édith Piaf, Mireille Mathieu, Jean Cocteau, Simone de Beauvoir, dar și numeroși pictori și actori ai secolului XX.

Restaurantul Fouquet's a devenit astfel un loc preferat al artiștilor și intelectualilor din centrul Parisului — un spațiu în care eleganța se împletește cu inspirația.

Volume românești la masa lui Orson Welles și Mireille Mathieu

Am avut onoarea ca volumele mele să fie expuse chiar la masa preferată a lui Orson Welles și Mireille Mathieu, un gest simbolic și emoționant. În deschiderea evenimentului, Joël Conte a vorbit cu sensibilitate despre antologia 'Țesături de cuvânt' și despre volumul 'Poduri de timp', amintind cu căldură colaborarea noastră internațională începută la Bistrița și Satu Mare.

Bucuria a fost deplină când versurile din 'Poduri de timp' au fost citite în limba franceză, într-o interpretare atentă și profundă.

'Tromboniada' – satira care trece granițele

Totodată, romanul 'Tromboniada' — o satiră dedicată corupției culturale, dar și o pledoarie pentru onestitatea și reforma lumii artistice — a fost primit cu interes și apreciere.

Departate de țară, am simțit libertatea cuvântului și curajul cititorilor francezi, fără teama sau reticența pe care uneori o întâlnim acasă.

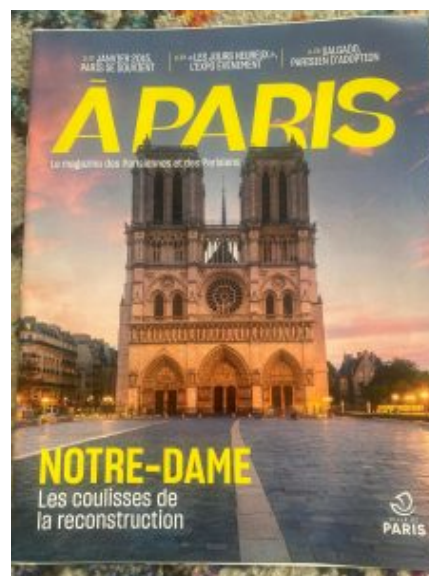
Pod cultural între România și Franța

Colaborarea cu Joël și Florence Conte face ca literatura și cultura românească, în general, să fie tot mai cunoscute în mediile artistice franceze.

Prezentarea comună a revistelor și cărților noastre, dar și concursurile literare din Paris, sunt doar câteva dintre activitățile remarcabile care vor continua, ducând mai departe fructuoasa colaborare dintre scriitorii de la 'Conexiuni' și 'Cronograf' —

adevărate punți de prietenie culturală între Franța și România.

Seara s-a încheiat într-o atmosferă caldă, cu promisiunea unor noi întâlniri literare și a unei prietenii culturale care va dăinui dincolo de granițe.

0.18.9 Reviste pariziene

Reviste pariziene

Întâlnirea cu jurnaliștii și scriitorii din Paris a prilejuit, de această dată, și cunoașterea unor importante reviste literare în care Florence și Joël Conte-Taillason sunt implicați direct, atât în conducere și coordonare, cât și prin publicarea unor materiale atractive de creație – poezie, proză sau eseu.

Revista 'À Paris', de pildă, dedică numeroase pagini etapelor reconstruirii simbolului național Notre-Dame, oferind explicații sensibile și emoționante, aducând totodată un omagiu celor implicați în refacerea catedralei.

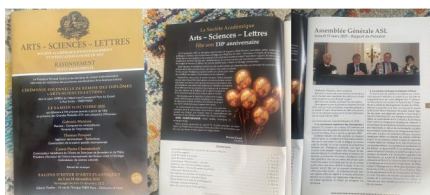
O altă publicație de prestigiu, 'Florilège', reunește poezii și imagini plastice reprezentative pentru sfera culturală franceză. Florence Conte-Taillason face parte din comitetul de analiză și selecție a materialelor literare, având și calitatea de critic literar și artistic. Revista cuprinde creații provenind din diferite regiuni ale Franței, dominante fiind însă lucrările venite din zona Dijon, de unde provine și directorul revistei – Stéphen Blanchard. De asemenea, numeroase concursuri literare și regulamentele acestora își găsesc aici locul, în capitolul dedicat actualităților culturale.

Într-un registru academic, Revista Academiei de Artă–Știință–Literatură (președinte Fernand Girard, director de publicație Jacqueline Vermere) include, de asemenea, numele lui Joël Conte-Taillason, prezent atât în colectivul redacțional, cât și ca președinte al comisiei de selecție și aprobare a lucrărilor premiate anual.

Publicația se remarcă printr-o calitate deosebită – atât grafică, cât și de conținut – aducând în fața cititorilor nume valoroase din domeniile artei, științei și literaturii. Modul exemplar de organizare, saloanele selecte și locurile de un rafinament aparte în care au loc festivitățile de premiere vorbesc de la sine despre importanța acestei prestigioase Societăți Academice, recunoscută pe plan național și internațional.

Contents

0.1	Dumitru Alexandru Bar	2
0.1.1	Visătoare	2
0.2	Dora Budăcean	2
0.2.1	Identitate	2
0.2.2	Când vine toamna	3
0.3	Gina Cobârzan	3
0.3.1	GÂND DE TOAMNĂ	3
0.3.2	Uitare	3
0.4	Vasile Conioși-Mesteșanu	4
0.4.1	..la soare	4
0.4.2	Trecerea	4
0.5	Daniel Ioniță	5
0.5.1	insula cuvintelor de acasă	5
0.6	Elena Mereuță	7
0.6.1	Ce libertate ca un cal sălbatic	7
0.7	Liviu Mircea	7
0.7.1	În liniștea de sub umbre	7
0.8	Ramona Onea	8
0.8.1	Praf și pulbere	8
0.9	Ioan Pinteă	9
0.9.1	curtea domnească și cancelaria judeului am proscris	9
0.10	Cristina Mirela Rus	10
0.10.1	Ardem	10
0.11	Loredana Știrbu	10
0.11.1	Acolo nu era	10
0.11.2	Bărbatul meu	10
0.12	Mircea Radu Zăgrean	11
0.12.1	De ziua zilei	11
0.13	Remus Octavian Câmpean	12
0.13.1	Iubire de mucegai	12
0.13.2	Râma de Pământ	12
0.14	Dora Budăcean	13
0.14.1	Îl chema Schopenhauer	13
0.14.2	O zi obișnuită	15
0.14.3	Banca amintirilor	18

0.14.4	Pețitorul	21
0.15	Alin Cordoș	26
0.15.1	Ecoul Stepei și Căile Inimii:	26
0.15.2	Nopti la Serampore	27
0.15.3	Psalmii de noapte	30
0.15.4	Viitorul care nu mai sună deloc bine, ne confirmă Giuliano da Empoli	31
0.16	Zorin Diaconescu	34
0.16.1	Dacă aveți puțină răbdare	34
0.16.2	Cum să rămâi fără prieteni	35
0.17	Lucian Dobârtă	36
0.17.1	Don Quixote the old dreamer	36
0.17.2	Don Quixote tempted	36
0.17.3	Don Quixote ascends	36
0.17.4	Don Quixote unbent rebel	37
0.17.5	Don Quixote melancólico	37
0.18	Jurnal de cititor	38
0.18.1	Dacă vrei să schimbi lumea	38
0.18.2	Elena M. Cîmpan	39
0.18.3	Nicolae Feier	40
0.18.4	Correspondență din Germania (I)	41
0.18.5	Correspondență din Paris (I)	43
0.18.6	Correspondență din Paris (II)	43
0.18.7	Correspondență din Paris (III)	44
0.18.8	Correspondență din Paris (IV)	46
0.18.9	Reviste pariziene	48